

KÖZGAZDÁSZ

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

XIX. ÉVFOLYAM, 4. SZÁM

ÁRA: 80 FILLÉR

1977. FEBRUÁR 24.

A TARTALOMBÓL

ELLENSÉGES PROPAGANDA
— KONTRA HAZAI INFOR-
MÁCIÓ

FEGYELMI HATÁROZAT
KULTÚRA ÉS KÖZÉLET

BESZÉLGETÉS
MAJOR TAMÁSSAL

KÖRKÉP
A KOLLÉGIUMOKBAN

VESZÉLYES SPORT, VAGY
VESZÉLYES A SPORTRA

A pártszervezet feladatairól, munkatapasztalatairól

Beszélgetés Szarvas László pártbizottsági titkárral

A tavasz közeledtével, szinte minden évben alkalmat keresünk arra, hogy elbeszélgessünk a pártbizottság titkárával, az egyetem politikai munkájáról. Nem mintha erről nem kapnánk tájékoztatást a különböző párttestületi tanácskozásokon, azért a tavaszi beszélgetés mégis más. Túl az oktatási év derekán, már érdemben lehet szólni a pártfeladatok teljesítésének féléves tapasztalatairól, a munkatapasztalatairól és nem utolsósorban az eredményekről.

— Melyek az 1976–77. oktatási év pártfeladatai? — fordultunk első kérdésünkkel Szarvas László eivtársához.

— Az 1976–77-es tanévet éppen az ezt megelőző évben lebonyolított tagkönyvcseré során folytatott beszélgetések tapasztalataira, összegzésére építve kezdtük.

Persze, mindezek a korábbi határozatokkal együttesen adták a feladatot. A XI. kongresszus határozatainak a végrehajtását célzó egyetemi komplex munkaprogramban az egyes területekre vonatkozólag így: az ideológiai politikai nevelőmunkára, szervezési munkára, a tudománypolitikára, oktatáspolitikára, a pártépítésre stb. összefüggő határozatot hoztunk és ennek végrehajtása most van folyamatban. Erdemes a különböző javaslatokból, illetve felada-

tokból kiemelni néhányat, ami mutatja, hogy ebben a tanévben melyek voltak, illetve melyek a munka fő feladatai.

— Ha lehet egyáltalán rangsorolni a feladatok között, melyik az a terület, amelyikkel legszívesebben foglalkozik?

— Szakmám szerint is, de a munka súlya miatt is egyik kedvelt témám és így nagy figyelmet fordítok az ideológiai politikai nevelésre és a pártszervezetben belülről tevékenységre, az ideológiai kérdésekkel való foglalkozásra. A munkaprogramunkban is megfogalmaztuk korábbi elhatározásunkat, hogy a fejlett szocializmus társadalmi kérdéseiről ideológiai konferenciát rendezünk, kettős céllal: egyrészt, hogy az egyetem tudományos kapacitását kicsit orientáljuk napjaink legfonto-

sabb társadalompolitikai kérdéseivel való foglalkozásra, másrészt pedig, hogy ezzel a kapacitással széles körű ideológiai agitációs munkát fejtsünk ki. Az ideológiai konferencia anyagát ugyanis a pártcsoportokban vitatják tovább, és az itteni viták, az elhangzott tematikai javaslatok, felszínre került nézetek a majd megrendezésre kerülő további ideológiai konferenciák számára nyújtanak gondolatot, illetve azok témaválasztékát bővíthetik. Azóta többen is megerősítették, miszerint nagyon sikeresnek mondható ideológiai konferenciát tartottunk, amiről tájékoztattam a Közgazdász is. Azok a viták azonban kevésbé ismertek a közvélemény előtt, amelyeket a konferencián elhangzott anyagok alapján a pártcsoportok folytattak. Magam is részt vettem ilyen összejövetelen, ahol azt tapasztaltam, hogy korábbi elképzelésünk szerint a pártcsoportok a kérdéseket saját profiljaiknak megfelelően vá-

logatva vagy azt összességében napirendre tűzik és igazán komoly érdemi vitákat produkálnak. Ezekre meghívják elsősorban az ideológiai pártcsoportok képviselőit, vagy több esetben egy-két pártcsoport vitat meg közösen egy problémakört. Így az összejövetelek egyben a tanszékek, pártcsoportok közötti együttgondolkodás, együttműködés formáivá válnak.

Örvendetes jelenség, hogy a fejlett szocializmus konferencia anyagát nagy intenzitással vitatják meg azoknak a tanszékeknek a pártcsoportjai is, amelyek nem foglalkoznak közvetlenül ideológiai témákkal. Így az iparkaron számos tanszékről tudok: ipargazdaságtan, számviteli tanszék, akiknek ezzel a témával jó kezdeményezést adtunk a kezükbe.

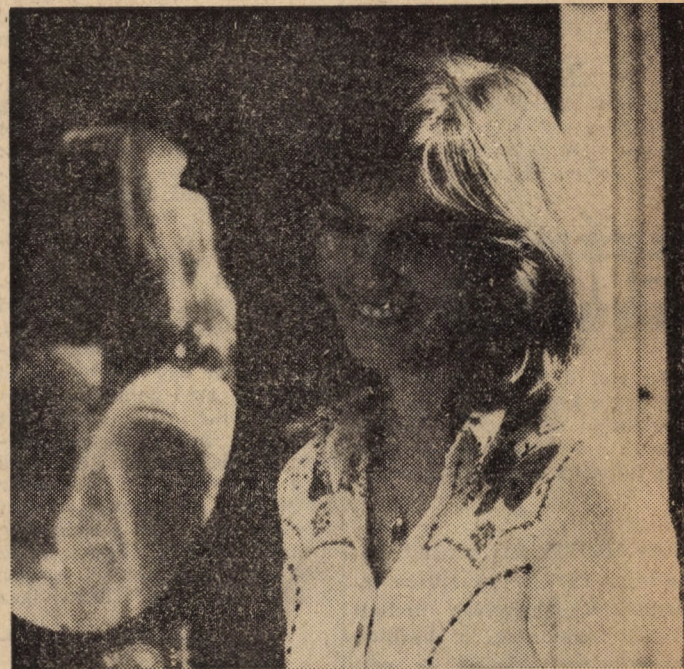
Az ideológiai konferenciákat és az így megvitatandó témák sorát alapkérdésekkel kezdtük, de az alapkérdések sorából is kiharadt mindenekelőtt a társadalmi struktúra vizsgálata, a fejlett szocialista társadalom ideológiai követelményei, tudati viszonyai, a szocialista életmód kérdései. A későbbiekben kettős feladatunk lesz, egyrészt választ kell adnunk ezekre az alapkérdésekre, másrészt pedig az alapkérdéseken túlmenően a részkérdésekben mélyebb elemzést kell végezni és vitákat folytatni.

— Az ideológiai konferencia megrendezésével és a pártcsoportokban folyó vitákkal bizonyára nem merül ki a párttagság ideológiai érdeklődése.

— Szó sincs róla. Nem is lenne helyes, ha az ideológiai, politikai munka kapcsán csak a fejlett szocializmus kérdéseiről beszélhetnénk. E kérdésekkel való élénkebb foglalkozás a pártszervezet egész érdeklődésére kihatott. Több alapszervezet taggyűlése javasolt olyan témát, amely a gazdaságpolitikával, a nemzetközi munkásmozgalommal jelentkező kérdésekkel, illetve a szocializmus építésének különböző kérdéseivel, a fejlődő országok problémáival függött.

(Folytatás a 4. oldalon)

MÁRCIUS 8.

Köszöntjük az egyetem lányait, asszonyait a nemzetközi nőnap alkalmából

Radnóti Miklós:

Jétova óda

Mióta készülök, hogy elmondjam neked szerelmem rejtett csillagrendszerét; egy képben csak talán, s csupán a lényegét. De nyugzó s áradó vagy bennem, mint a lét, és néha meg olyan, oly biztos és örök, mint kőben a megkövesült csigaház. A holdtól cirmos éj mozdul fejem fölött, s zizzelve röppenő kis álmokat vadász. S még mindig nem tudom elmondani neked, mit is jelent az nékem, hogyha dolgozom, óvó tekinteted érzem kezem felett. Hasonlat mit sem ér. Felöltök, s eldobom. És holnap az egészét újra kezdem, mert annyit érek én, amennyit ér a szó versemben s mert ez addig izgat engem, míg csont marad belőlem s néhány hajcsomó. Fáradt vagy s én is érzem, hosszú volt a nap. — mit mondjak még? a tárgyak összenéznek s téged dicsérnek, zeng egy fél cukoradab az asztalon és csöppje hull a méznek s mint szízarany golyó ragyog a terítőn, s magától esendül egy üres vizespohár. Boldog, mert véled él. S talán lesz még időm, hogy elmondjam, milyen, mikor jöttödre vár. Az álom hullongó sötéte meg-megérint, elszáll, majd visszatér a homlokodra, álmos szemed búcsúzva még felém int, hajad kibomlik, szétterül lobogva, s elalszol, pilláid hosszú árnya lebben. Kezed párnámra hull, elalvó nyírfaág, de benned alszom én is, nem vagy más világ. S idáig hallom én, hogy változik a sok rejtelmes, vékony bölcs vonal hús tenyeredben.

Hatékony volt a hatékonyság vizsgálata

A statisztika tanszék az elmúlt félévben a többi között meghirdette „A gazdasági hatékonyság vizsgálata módszerei” című alternatív tárgyat is, melyre nyolcvan jelentkezők. A szeminárium vezetője — Harsányi Lajos, a tanszék oktatója — a félév végén megkezdte diákjait: mennyire találták hasznosnak a tárgyat, milyen javaslatok, észrevételeik vannak?

Vélemények

„Jól érzékelhető volt a gazdasági döntések jelentősége, valamint a tanult hatékonysági számítások alkalmazhatósága, felhasználhatósága.” „A féléves munka a többség számára teljesen új volt. Nem hagyományosan — tankönyv, zh-k alapján — dolgoztuk fel a tananyagot, hanem önálló munkára készítetett bennünket.” „A félév elején kételkedéssel fogadtuk a tantárgyat. Nem

értettük teljesen a lényegét. Végeredményben a megírt házi dolgozatokat nagyon jónak találtuk, a számítás módszere és menete teljesen világos lett.” „Nagyon hasznosnak tartom, mert először voltunk rászorítva elméleti ismereteink gyakorlati alkalmazására és próbájára. A konkrét vállalati elemzés és a döntési játék szolgálta különösen jól ezt a célt. Kezdetben talán kicsit sok volt az elméleti anyag és ekkor még nem is igen láttuk, hogy mi a célja a kurzusnak. Ezzel együtt jónak tartom, mert ki lehetett próbálni döntési képességünket is.”

Hárman a csoportból

A többnyire név nélkül leírt vélemények igazolni látszanak a tárgy sikerét; a hallgatók hasznosnak találták a félévet, melyet tanulására fordítottak. A leírt vélemények megismérlése után érdekelné kezdett,

hogy milyenek ezek a diákok, akik ilyen jól (= szerencsésen?) választottak és főleg: milyen maga a tárgy?

A csoport három tagjával: Csernai Péterrel, Hársvölgyi Katalinnal és Novák Ilonával beszélgettem.

— Miért pont ezt a szemináriumot választottátok?

Cs. P.: Az az igazság, hogy a kiadott stencil alapján túl sokat nem tudtunk a tárgyról. Egy ilyen stencilben azt nem is lehet jól leírni. Talán a címe volt, amit érdekesnek találtam.

— Miben látjátok a hasznát az itt tanultaknak?

N. I.: Az egyéni dolgozat volt a legeredményesebb, mert nem olyan volt, mint amilyenek a házi dolgozatok általában, hogy elolvas az ember öt kötelező irodalmat, kétoldalanként kimásolja és megírja hozzá az összekötő szöveget.

(Folytatás a 3. oldalon)

Előzetes tájékoztató az államvizsgákról

Dr. Gondí Józseftől, egyetemünk oktatási rektorhelyettesétől kaptuk az alább közölt információkat az államvizsgák idei rendjéről, a szóbeli és írásbeli követelményekről. (Az idézőjelbe tett részek a Garamvölgyi Károly miniszterhelyettes elvtárshoz írt levéltervezetéből valók.)

Komplex elméleti jelleg

Ha magát az államvizsgarendszert nézzük, változásról nincs szó: továbbra is a komplex jelleg dominál: „...egy témakör komplex kezelését — az elméleti és módszertani alapoktól, az alapvető szakvonatkozásokon keresztül, egy választott és írásban, diplomamunkában is kidolgozott problémakör több oldalú elemzéséig és a gyakorlatban is alkalmazható megoldására tett kísérletig — követeli meg. Ez a konstrukció — megfelelően érvényesítve — valóban komolyan le tudja mérni... hogy ismeri-e a jelölt a legkülönbözőbb általánosságú és tudományági ismeretrendszer főbb összefüggéseit és a közgazdasági gyakorlat adott

ágának ugyancsak sok összetevője közti sokszálú kapcsolódást és e sokoldalú elméleti és gyakorlati rendszerek egymással való kölcsönhatását is...”

A gyakorlat degradálódása

Ha viszont a kialakult gyakorlatot vizsgáljuk, jelentős változtatásokra van szükség. Megszokottá vált az olyan gyakorlat — persze, kivételek itt is akadnak —, mely a szóbeli államvizsgát egyoldalúvá tette, az a közvetlen diplomavédésre redukálódott. Elkorcsosult, visszafeljődött az elméletileg jól lefektetett követelményrendszer. A sokéves megszokás „az államvizsgát gyakorlati jeggyé” degradálta, amit nagyrészt a szakszemináriumi munka határozott meg. Követelménytelenségbe csúszunk át. Esszerű, átfogó vizsga legyen az államvizsga — ez az alapkövetelmény. Ne ismétlje meg se a szigorlati tételeket, se a szakdolgozat részleteit: szintetizálja a négy-öt év folyamán szerzett közgazdasági ismereteket, lép-

jen túl az írásbeli rész keretein.

A folyamatban levő képzéskorszerűsítés — mely magában foglalja a számonkérési rendszer egész elemzését — szükségszerűen hatással lesz az államvizsga gyakorlatára is. Ki kell azonban hangsúlyozni: csak gyakorlati változás szükséges.

Külön a szóbeli vizsgáról

A szóbeli vizsgák jelentőségét a jövőben növelni kell: a szakdolgozat álljon a közép-pontban, de innen el kell jutni a főbb közgazdasági összefüggésekig. „Ezt módszertanilag meg lehet közelíteni úgy, hogy előbb felteszik a jelöltnek a diplomamunkájával kapcsolatos, rendszerint az opponensi értékelésben körvonalazott konkrét problémákat (a dolgozat védése), és innen haladva a téma különböző összefüggéseire vonatkozó szakkérdéseket, eljutva — ha nem is mindig — annak alapvető elméleti és módszertani vetületéig. Egy másik mód: a szóbeli vizsga a dolgozat témájá-

hoz kapcsolódó többágú szakkérdésekkel kezdődik, és innen jutnak el a dolgozatban szereplő konkrét problémákig, illetve a legáltalánosabb elméleti és módszertani összefüggésekig...”

Alaposabb tematikák — márciusban

Az államvizsgák elgondolása az eddigiekben is ez volt; a hallgatók körében azonban a deformált gyakorlat vált ismeretessé.

Hogy az idén mélyebben meggyőződhessek a hallgatók felkészültségéről, a tanszékek alaposabban kidolgozott államvizsga-tematikát készítenek, melyek az adott szak alapkérdéseit tartalmazzák, feltüntetve a kapcsolódó területeket is. Az így kidolgozott tematikák tényleges segítséget jelenthetnek a hallgatók előzetes felkészüléséhez. A sokszorosított tematikák — minden valóságosság szerint — márciusban eljuthatnak az érdekeltekhez, végzőseinkhez.

KI.

Készülődés a forradalmi ifjúsági napokra

A Forradalmi Ifjúsági Napok az idén is megrendezésre kerülnek. A rendezvények a KISZ KB irányelveinek megfelelően a „Hogyan éljünk” és az „Antimperialista szolidaritás, béke, barátság” kérdés, illetve jelszó jegyében zajlanak majd.

Március 15-én kerül sor a Petőfi téri központi ünnepségre. Az egyetemi KISZ-bizottság javasolja az alapszervezeteknek, hogy szervezzenek kirándulásokat, túrákat. Esetleg kárú kirándulásokra is sor kerül. Ugyancsak központi rendezvény lesz a Tanácsköztársaság évfordulóján, március 21-én a fáklyás felvonulás is.

Az iparkar terveinek megfelelően márciusban lesznek az Iparkari Politikai Napok, a már hagyományos IPON.

Március végén monstre egyetemi szolidaritási napot rendezünk a KISZ KB, az ORI és egyéb szervek támogatásával, a

Klub és az Agit.-prop, illetve a Politikai Képzési Bizottság együttműködésével. A szolidaritási nap programján nagygyűlés, koncert és egyéb látványos akciók szerepelnek.

A tervek szerint március végén vagy április elején kerül sor a politikai munkával foglalkozó aktívák képzése keretében a „Hogyan éljünk” című, az életmóddal foglalkozó előadásra és konzultációra, amelyen az MSZMP KB egyik munkatársa is részt vesz majd.

Hazánk felszabadulásának 32. évfordulójának alkalmából egyetemünkön április 1-én lesz ünnepség, a kultúrcsoportok részvételével. Április 4-én, a központi ünnepségen is remélhetőleg minél több hallgató vesz majd részt. A tervek szerint a 4-i Gellért hegyi ünnepség a szolidaritási nap folytatása lesz.

Április 2-án indulnak a károk a pol-táborokba.

Fegyeimi határozat

Az Oktatási Miniszter a szerződéses munkákkal kapcsolatos szabályok megszegése miatt, az 1976. szeptember 21-én elrendelt és lefolytatott fegyelemi eljárás alapján.

Dr. Varga Sándor tanszékvezető egyetemi tanárt munkaviszonyával kapcsolatos kötelezettségeinek vétkes megszegése miatt elbocsátás fegyelemi büntetésben részesítette, egyben tanszékvezetői megbízása alól felmentette.

Orosz László gazdasági főigazgató, ellenőrzési feladattal kapcsolatban megállapított mulasztása miatt megrovás fegyelemi büntetésben részesítette.

Dr. Ollé Lajos egyetemi tanárt, az Ipari Kar dékánját a szerződésük feltételeinek elbírálásában elkövetett mulasztása miatt fegyelemi büntetésnek nem minősülő figyelmeztetésben részesítette.

HÍREK

Berend T. Iván egyetemünk rektora a Japan Society for the Promotion of Science meghívására vendégprofesszorként egy hónapra Japánba utazott.

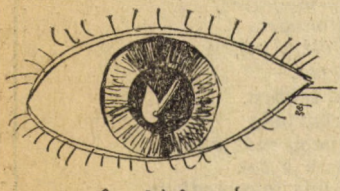
Az MSZMP IX. kerületi Bizottsága 1977. február 7-én érdemeinek elismerése mellett **Aradi Sándornét, a kerületi pártbizottság titkárát — más fontos párttisztviselőre történt kinevezése miatt — felmentette titkári és BP. VB tagsági funkciója alól.**

Egyidejűleg **Szabó Csabánét, a Budapesti Főváros IX. kerületi Tanács általános elnökéül, az MSZMP IX. kerületi Bizottsága Gazdaságpolitikai Munkabizottságának tagját megválasztotta a pártbizottság titkárának.**

Közgazdászból

Egyetemünk Közművelődési Bizottsága idén a Hungaria Kávéházban rendezte meg a közgazdászbált, március 12-én este 8 órai kezdettel, reggel 4 óráig.

A belépőjegy ára: 120 forint, amely a kötelező vacsorát és egy 35 forintos italjegyet foglal magában, valamint tombolajegyűl is szolgál. Jegyek helybiztosítással igényelhetők a Kultúrosztályon február 21-étől du. 3—6 óráig.

Az életünk fénye

Szabó Albert rajza

Sci-Fi Klub

Végre klubszerű követelmények között az egyetemi klubban, nem a Makarenkó színháztermében! Célunk a különböző érdekes előadások (parapszichológiáról, magyar és nemzetközi irodalomról, környezetvédelemről stb.) meghallgatásán kívüli a klubjelleg erősítése. Továbbra is szervezünk találkozót Sci-Fi-vel foglalkozókkal, művészekkel. Új, vagy legalábbis hangsúlyosabb szerepet kap a tudomány — napjaink égető kérdéseiről, nagy lehetőséggel kecsegtető felfedezésekről esik majd szó. Hagyományainkhoz híven klubestjeink kisfilmek vetítésével kezdődnek. Rendezvényeink minden második hétfőn, péntekenként 19 órakor kezdődnek az egyetemi klubban.

Halász Géza rajza

Egy különös cikkről

A **Közgazdász** február 10-i számának első oldalán, aláírás nélkül, megjelent egy különös cikk, **Különös utóvizsga** címmel. Ez a cikk több valótlanságot állítást tartalmaz, és alkalmas arra, hogy kárt okozzon egyetemünk oktató-nevelő munkájában, továbbá negatív hatással lehet a közgazdászdiploma megbecsülésére. Mivel a cikk elsősorban személyemmel foglalkozik, szükségesnek érzem, hogy a lap hasábjain kifejtsem álláspontomat a cikkben foglaltakkal kapcsolatban.

Először a tényekről. A cikk öt hallgató védelmében íródott, akik a december 20.—január 20. időintervallumban **nyolc** vizsgaidőpont egyikére jelentkeztek, hogy az általam előadott **Lineáris algebra** című tárgyból vizsgázzanak. Ők ötén az általuk kiválasztott vizsganapon, amelyre írásban jelentkeztek, **nem jelentek meg**, csak az utóvizsgázók részére kitűzött vizsganapon, január 25-én vizsgáztak a tárgyból **első alkalommal**. Nem felel meg a valóságnak, hogy a „vizsgázató közli, hogy az uv-évfolyamokban ő már nem vizsgáztat”. Ezzel szemben az igazság az, hogy január 25-én Dóci József kérdéseire közöltem, hogy legközelebb például január 31-én **egy órára** jöhet vizsgázni, arra gondolva, hogy a 25-én sikertelen vizsgát tett hallgatók addig készülhessenek a tananyagból. Nem felel meg a tényeknek a cikknek az az állítása sem, hogy „az órárt ugyanis már nem jelölte meg a tanár”. Igaz a cikknek az állítása: „A tanár fél egykor került elő újra.” Nem igaz

azonban e mondat folytatása: „...de 2-ig nem volt elérhető”. Ezzel szemben az igazság az, hogy kb. háromnegyed egytől negyed kettőig a szobámban vártam a vizsgázókat, ők azonban nem jelentek meg. (Egyik évfolyamtársuk, Szabó Attila azonban ebben az időben megtalált a szobámban.)

Másodszor, a cikk hatásáról az oktató-nevelő munkára és a közgazdászdiploma megbecsüléséről. A cikk olyan öt hallgatót vesz védelmébe, akik közül, amint a cikk is írja, „egynek ez már a 11. utóvizsgája”. Egyébként az öt hallgatónak eddig összesen harminc vizsgaidőpontot kellett elvégeznie, hogy a tanulmányait elhanyagoló, gyenge hallgatók eléggé ismert vizsgataktikája az, hogy az uv-időszakban jönnek először vizsgázni, abban bízva, hogy akkor már könnyebb egy **egyet** kapni, ill. így próbálnak „jogalapot” szerezni arra, hogy sikertelen vizsga esetén a vizsgaidőszakon túl is utóvizsgázhassanak.

A cikkben olvashatjuk a következő mondatot: „Tehát a félévi tanulmányi eredményük egyes átlagának számít, a legmagasabb tandíjat kell fizetniük, pedig volt, aki 2-es vizsgával már ösztöndíjat is kapna!” Ez a mondat, sajnos tükrözi a **Közgazdász** szerkesztőségének és egyetemünk néhány dolgozójának azt a hibás, sok kárt okozó, álhírműves álláspontját, amely szerint a cél az, hogy a gyenge képességű és

hanyag hallgatók is diplomás közgazdászok legyenek, az ilyenek se fizessenek tandíjat, a vizsgajegyét ne a tudás és a felkészültség, hanem a hallgatóra származó anyagi előnyök és hátrányok, vagy esetleg egyéb szempontok mérlegelése alapján adjuk. Ez a „liberális” szemlélet felmérhetetlen károkat okoz az oktató-nevelő munkában, elősegíti a lógást, akadályozza egyetemünk oktatási színvonalának emelését, s hozzájárul ahhoz, hogy gyenge felkészültségű közgazdászok jussanak a gazdasági életbe, így elősegíti a közgazdászdiploma lejáratását.

Harmadszor, a személyemet ért durva, útszéli támadásról csak röviden szólok. Ennek az új tantárgynak az előkészítésére és előadására igen nagy energiát fordítottam, rendszeresen elláttam a hallgatókat a tanulást megkönnyítő, sokszorosított jegyzetkiegészítő anyagokkal, a rendes vizsgaidőpontok előtt rendszeresen konzultációt tartottam az évfolyam számára. A matematika művelését és oktatását hivatásomnak tekintem (éppen 25 esztendeje tanított matematikát), s nem gondolom azt, hogy ezzel „kegyet gyakorolnék”.

Egyébként nem értek egyet a szerkesztőségnek azzal az eljárásával, hogy a cikkben érintett másik fél meghallgatása nélkül hitelt ad kontrollálatlan állításoknak, ami — enyhén szólva — nincs összhangban a sajtómorál alapvető követelményeivel.

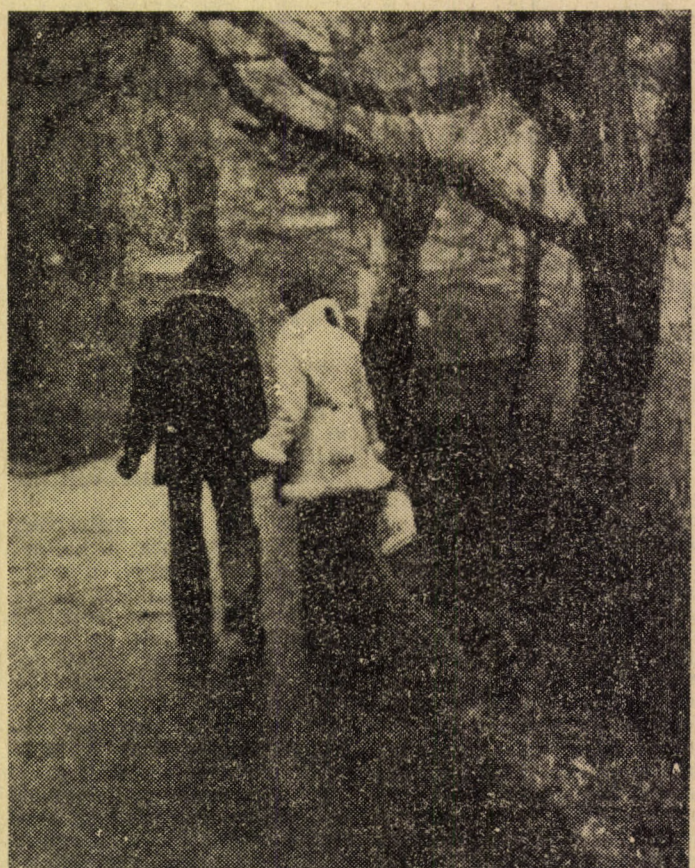
Dr. Lajos Sándor

elégletes osztályzatot figyelmen kívül kell hagyni, ha a hallgató a tárgyból eredményes vizsgát tett.” Ez arra is lehetőséget ad, hogy ha a hallgató valamilyen okból nem tud úgy felkészülni, ahogyan szeretne, vagy úgy érzi, többet tud, mint amit az adott szituációban fel tudott mutatni, vagy a számára legrosszabb tételelt húzta stb., inkább elégtelen irrasson az indexébe, és újabb vizsgán jobb eredményt, s így jobb átlagot érjen el. Ezért az **utóvizsgák száma nem áll föltétlenül egyenes arányban a képességekkel**. A szóban forgó diákok egyike például az első év mindkét félévében matematikából, elégtelen vizsga után, utóvizsgán mindkétszer jeles (!) eredményt ért el. Ezzel mi nem a rendszertelen munkát helyeseltük, csupán egy valós tényre hívjuk fel a figyelmet; hogy **amíg ez a rendelkezés érvényben van, addig a diákok élnek is vele, és arra, hogy nem olyan egyszerű képlet ez: több utóvizsgája van, tehát gyenge képességű, tehát semmi keresnivalója az egyetemnek, kár vele foglalkozni**. Ide kívánczok az is, hogy a négy diák közül kettő hármason felüli átlagot ért el (3,14, 3,58), egyikük szakkollektista, TDK-t ír, a harmadik diák már írt TDK-t (noha

II. éves), és különdíjat nyert vele. A négyük közül leggyengébb eredményt felmutató hallgató estiről jött át nappalira, ami ha nem is mentesít, de talán olyan magyarázatot ad, ami alapján érdemes még várakozó álláspontra helyezkedni, ha a képességeiről van szó. Mindezeket a tényeket csak mellékesen jegyezzük meg, mert Dr. Lajos Sándor részleteiben foglalkozik ezekkel, mint amiről mi írunk a „Különös utóvizsga” című cikkben.

Végezetül: megisztelnének érezzük azt a jelentőséget, amit a lapnak tulajdonít, hogy tudniillik egyetlen cikkével akkora hatást ér el, ami az egész egyetem oktatási színvonalára, a felnövekvő közgazdász nemzedékek felkészültségére, a közgazdászdiploma értékére is kihat. Úgy gondoljuk azonban, ez erős túlzás, ami lehetőségeinken is, szándékainkon is túlmegy. „A vizsgázató — a bizottság előtt tett vizsga esetén a bizottság elnöke — köteles gondoskodni a vizsga jegyelméről, zavartalan lefolyásáról, és minden elvárható elkövetni annak érdekében, hogy a vizsga igényesen, de nyugodt és emberséges légkörben folyjék le.” (Tanulmányi és vizsgaszabályzat.)

Mi is csak ezt akartuk mondani.

Tutsek Csaba felvétele

Húsz éve kezdődött

„...Húsz esztendő telt el azóta, hogy 1957 februárjában megalakult a munkásörsg. A munkásörsgnek sikerült megvalósítaniuk azt a nem könnyű feladatot, hogy a termelő, alkotó munkában, a szolgálat ellátásában és más társadalmi kötelezettségeik teljesítésében egyaránt kiemelkedően helytálljanak. Társadalmunk méltán tartja számon, hogy a munkásörök — szolgálatuk ellátása mellett — mindig ott voltak és példásan helytálltak, amikor természeti csapások vagy egyéb okok miatt az egész társadalom erejét kellett mozgósítani...”

Kádár János, az MSZMP KB első titkára szavait idézve köszöntjük egyetemünk munkásörseit, s közülük is különösen azokat, akik a megalakulástól — 1957-től — folyamatosan részt vesznek a munkásörsg munkájában: Forgács Tibort, Gondí Józsefet, Kollarik Amáliát, Kreskai Ferencet, Polgár Sándort, Kolacsek Andrást és Klug Ferencet. Egyetemi pártszervezetünk nevében köszönetet mondunk nekik a pártmegbízatásuk teljesítéséért és kívánunk további jó munkájukhoz erőt, egészséget.

Most Kolacsek Andrást, a kereskedelmi kar párttitkárát kértük meg, hogy beszéljen a megalakulásról, akkori munkájukról, s arról, hogyan változott meg napjainkra a munkásörök társadalmi feladata:

— 1957-ben, a megalakuláskor 30—40 ember lépett be az egyetemről a IX. kerületi zászlóaljba. Néhány hónap alatt a beléptettek létszáma 66 főre emelkedett. Felmerült az a gondolat is, hogy az egyetemünkön külön százada legyen... Sajnos, a lemorzsolódás elég jelentős volt, bár igaz, hogy a hallgatók közül is sokan belepáltak, de ők csak ideiglenesen növelhették a létszámot...

A megalakuláskor katonailag eldőlt már a hatalmi kérdés — a léggör azonban továbbra is feszült maradt, továbbra is olyan ellenforradalmi jelszavakkal lehetett találkozni, mint pl. a MUK (Márciusban újra kezdjük...), „Vörös május soha többet”. Az, hogy az utcaikon munkásörökkel is lehetett találkozni, csökkentette a politikai bizonytalanságot. Rendszeresen részt vettünk a rendőrség közbiztonsági tevékenységében is. Közeledett 1957 májusa. Sikerült úgy megünnepeelnünk május 1-ét, hogy az elkövetkezendő idő minden bizonytalanságot kizáróan a szocializmus folytatását jelentse. Ezek az első évek karhatalmi tevékenységgel teltek el.

Ezután békésebb időszak következett: megkezdhetők a kiképzés modernizálását. A munkásörsg korszerűbb fegyverekkel való ellátását, ami 1—2 évvel előzött fejeződött be. Azt azonban hangsúlyoznunk kell, hogy a munkásöröknek is elsősorban munkahelyi kötelezettségeiket kell teljesíteniük. Ezért példás szerveztségű alakul ki a munkásörsgben, előre beütemezzük kiképzéseink időpontját és mindez úgy, hogy szem előtt tartjuk a munkahelyi beosztásokat. Emellett a munkásörök nagy része párttag, s ebben a társadalmi kötelezettségben is mindannyiunknak helyt kell állnia, s ehhez jönnek még a rendszeres szolgálati feladatok, a rendkívüli természeti csapások, mint pl. az árvíz — ahol ismételtelen csak számíthatunk segítségünkre.

Ma a munkásör feladata kevésbé olyan látványos, mint a kezdeti időszakban volt, ez azonban nem azt jelenti, hogy nincs szükség a munkájukra. Az építőmunkában éppúgy számítanak szervezett részvételünkre, mint a karhatalmi munkában.

Befejezésül ismét csak Kádár János leveléből idézek: „**azt várjuk a munkásörsgtől, hogy ezután is az eddigi elvi szilárdsággal, elszántsággal, áldozatkészséggel teljesítse meg a hivatását, szolgálja a fejlett szocializmus építését és védelmét**”.

További tudnivalók a pályázatokról

Az első szakasz jelentkezési határideje február 15-én lejárt. Nézzük röviden végig, mi lesz a beadott pályázatok további sorsa, milyen egyéb teendők adódnak a későbbiekben.

A beadott pályázatokat március 1-ig a KISZ-jelöléseikkel kell kiegészíteni. A pályázatot a jellemzők és a tanulmányi munka alapján a dékánok véleményezik. Amennyiben egy munkahelyre többen is jelentkeznek, úgy az egyetemi bizottság — mely a pályázati rendszer lebonyolítására alakult — ajánlási sorrendet állít fel. A bizottság vezetője: Forgács Tibor. Tagjai: Mária Antal, Szabados Anna, Radó László, Vági Ferenc oktatók, valamint a KISZ-bizottság részéről Hógye Mihály. A bizottság az ajánlási sorrend megállapításánál kikéri a szak illetve a szakágazati tanszékek és a KISZ véleményét, szükség esetén a pályázókat is külön-külön meghallgatja. A kialakított végső sorrendet elsőként az érintettekkel közli majd.

Amennyiben ezt a sorrendet a pályázók sérelmesnek, indokolatlannak tartják, a bizottságnál lehet fellebbezni, illetve kérni a sorrend felülvizsgálatát.

Az így véleményezett, sorrendbe állított pályázatokat azután március 31-ig elküldik a pályázatot kiíró vállalatnak.

A vállalat egy hónapon belül köteles dönteni a pályázatok el- illetve el nem fogadásáról, s erről haladéktalanul értesíteni a pályázókat, s két héten belül az egyetemet.

Az elfogadást követő két héten írásban meg kell kötni a szerződést,

mely már egészen pontosan tartalmazza a munkakört, fizetést, egyéb kitételeket.

A kiírt pályázat feltételeitől a pályázót hátrányosan érintő módon eltérni nem lehet — ez a vállalatvezetők felelősségvonnását vonja maga után.

Amennyiben a pályakezdő szakember

objektív, vagy egészen különleges szubjektív okok miatt nem tud pályázat útján elhelyezkedni, a felügyeletet gyakorló miniszterium engedélyt adhat a pályázat nélküli elhelyezkedésre.

Azt sem árt tudni, hogy az állásváltoztatás ismét csak az egyetemen keresztül, pályázat útján történik.

Pár szó még a második szakaszról: itt az első szakaszból fennmaradó, be nem töltött, valamint újonnan érkezett pályázatokat teszik közzé, legkésőbb június 30-ig. A hallgatói pályázatok beadási határideje: július 30, a továbbítási határidő szeptember 15.

Javaslat

Sokszor előfordul, hogy az ember a legjobb akarattal sem tud az egyetemi menzán ebédelni, mert délből két egyetemi követő órája is a Makarenkóban van. Ilyenkor az ottani büfében eszik valamit készpénzért — ugyanakkor a zsebében ott lapul egy csomó menzajegy.

Javasoljuk, hogy: fogadják el a Makarenkóban is az egyetemi menzajegyet — legalábbis a meleg ételért. Nem hiszem, hogy a két vendéglátóipari vállalatnak nagy gondot okozna ennek megszervezése. Vagy, ha igen, akkor az csak a bürokrácia rovására írható.

Réthy Imre

Az első akadály után

Beszélgetést folytattunk dr. Halmi Erzsébettel, az első évfolyam dékánhelyettesével a vizsgaidőszak tapasztalatairól.

— Van-e különbség a tavalyi és az idei első évfolyam vizsgaeredménye között?

— A tavalyi évfolyam átlaga a fakultatív idegen nyelvvizsgálattal együtt 3,21, míg az ideiek 315-öt értek el. Igaz, ezt az eredményt a tanárszakosok vizsgálói nélkül számoltuk, hiszen ők az idén már külön kategóriába kerültek. Ha figyelembe vesszük őket is, az átlag 3,12 lesz.

Nehezíti az összehasonlítást, hogy tavaly mindenkinél kellett analízisből is vizsgáznia, csak ezután mehetett függvénytan elemeiből. Ha tehát levonjuk ennek a vizsgának az eredményét, meg a második idegen nyelvtől is, amely tavaly kivételesen beleszámított az átlagba, akkor 1975—1976-ban 3,11, 1976—1977-ben pedig 3,12 az eredmény, tehát majdnem egyenlő mindkét évben.

— Melyek azok a tantárgyak, amelyek eredményei között lényeges eltérés mutatkozik?

— Nincs ilyen tárgy. Kisebbszörösök ugyan vannak, de ezek egy tizeden belül maradnak. Egyedül gazdaságtörténelemből van nagyobb eltérés, a tavalyi 3,28 helyett most 3,4, de a vizsgázatók egyöntetű véleménye szerint ez nem jelenti azt, hogy az ideiek tudása nagyobb volt, mint az előzőké. Sőt, talán valamivel gyengébb teljesítményt nyújtottak, és a jobb eredmény inkább a vizsgázatók segítő szándékának eredménye.

— Az ön véleménye szerint tükrözi-e az eredmény az évfolyam tudását?

— Nem, teljesen tükrözi. Vannak olyan tárgyak, mint például a politikai gazdaságtan, ahol a szeminárium-vezetőnél történő vizsgázás nagy átlagban jobb eredményt hozott, mint a valódi tudás, vagy például a már korábban említett okok miatt gazdaságtörténelemből is. De mindkét matematikából, és számítástechnikából is, a rossz vizsgabeszámítás eredményeként sokan csak másodszorra vagy harmadszorra jutottak elégtelenről különböző jegyhez, sőt voltak olyanok, akik éppen jeleshez.

Általában is jellemző volt a kapkodás. Sokan voltak, akik az első év után megjedtek, és összevissza halasztottak. Belekaptak az egyik tárgyba, aztán a másikba, és a fejtelenség csak újabb utóvizsgákhoz vezetett.

Akik viszont nem jöttek meg, hanem idejüket úgy osztották be, hogy mindenre jusson idő, nyugodtan és jól tették le vizsgáikat.

Sajnos, azokkal volt több baj, akik szakközépiskolából jöttek. Rájuk különösen áll, hogy meg kell tanulniuk tanulni. Történelemből, matema-

tikából hiányosak az ismereteik, absztrakciós készségüket fejleszteni kell. A középiskolás módszerek már nem megfelelőek.

— Vannak-e olyan csoportok, amelyek kiemelkedően jó teljesítményt nyújtottak?

— Mi nem készítettünk ilyen statisztikákat, de a KISZ-vezetőség adatai szerint igen nagy különbségek vannak egyes csoportok között.

— Mi lehet ennek az oka? Tudomásom szerint év elején úgy osztották be a csoportokat, hogy nagyjából egyenlő képességűek legyenek.

— Valóban, de ennek a beosztásnak csak a felvételi vizsgán elért, és a középiskolából hozott pontszámok voltak az alapjai. Ezek nyilvánvalóan nem mindig tükrözték híven a valóságot.

Ehhez hozzájön az is, hogy voltak olyan, egyébként jó képességű hallgatók, akik, talán az ellenőrzés hiánya miatt, kevesebb gondot fordítottak a tanulásra. Bár a szeminárium-vezetők szerint az ambíció megvolt az idei évfolyamban, lehettek olyan emberek is, akik valamilyen oknál fogva kevésbé szorgalmasan készültek a vizsgákra.

— Hányan vannak, akik a második félévet nem kezdték meg?

— Hányan vannak, akik a második félévet nem kezdték meg?

— A jelenlegi állás szerint két főt töröltünk a hallgatók névsorából, nyolcnak félévet kell ismételnie. Négyen kértek évhalasztást. További tizenkét hallgató vár még vizsgára: rektori engedéllyel.

Az ő számuk valamivel kevesebb, mint tavaly volt. Van egyébként egy kitűnő, és néhány jeles eredmény is.

— Hogyan vették az első akadályt a SZET-es és ESZET-es hallgatók?

— Már év elejétől nagy szorgalommal tanultak, hiszen eléjük állította a legnagyobb feladatot az egyetemi életbe való beilleszkedés. Sokan egyáltalán nem jártak középiskolába, s akinek megvan az érettségije, az is régen volt már iskolás. Emellett néhányuknak családja is van, ami még több megterhelést, gondot ró rájuk.

Ezek ismeretében eredményeiket szépen mondhatjuk. Közülük csak egynek kell félévet ismételnie, egy pedig még vizsgáznia fog.

Meggyőződésem, hogy ennek az eredménynek az elérésében az ő szorgalmukon és akaraterejükön kívül a csoporttársak, tanszkek segítségével is közrejárhattak.

— Köszönöm az interjút! Király László

Hétmérföldes kiscsizmában...

Tutsek Csaba felvétele

Sablonos vagy reális legyen a jellemzés?

A tavasz közeledtével egyre sürgetőbbé válik a kérdés, az I. évesek számára: merre tovább? Mit is írunk majd a szakosodási jelentkezési lapon az első helyre, s vajon sikerül-e erre a szakra bejutni? De a szakosodási más kérdéseket, problémákat is felvet. A KISZ-vezetőségi tagok január végén megrendezett táborában már szó esett arról, hogy a tanszkek reális értékeléseket kérnek és várnak a csoportoktól, hiszen a félévi átlageredmények után (amik különben sem tükrözik pontosan a képességeket, és sokhelyütt nem is reálisak), ez az a pont, amely a legnagyobb súllyal szerepel a válogatásnál. Nem mindegy tehát, hogy milyen mértékben elnéző, vagy szubjektív az S vajon sikerülhet-e egységesíteni azokat a kritériumokat, amelyek alapján a jellemzések készülnek? Az biztos, hogy senki nem hivatott közülünk dönteni abban, hogy ki, melyik szakra való, illetve nem való. Viszont, ha valakit nem javasol a csoportja, akkor annak már bizonyos értelemben el-

van vágva az útja. Ez több kérdést vet fel, ezek közül a legfontosabb: mennyire bízhatunk abban, hogy valamelyik csoport véleményezése megalapozott és helytálló lesz, s nem követi a régi szokást, hogy egy általános, a hibákat nem tekintő jellemzést ad, ami alapján nem lehet kielégítően dönteni egy olyan fontos kérdésben, hogy például kik lesznek majdan közülünk a népgazdasági szintű irányítás emberei. Mert, ha csak néhány csoportban tesznek eleget ezeknek a kéréseknek, akkor a reális kezdeményezés a visszajárá fordul azáltal, hogy míg egyesek gyengébb adottságokkal rendelkeznek, de kevésbé pozitív jellemzést kapnak addig mások valamivel jobb képességgel egy valós, de kevésbé pozitív jellemzést. S akkor már nem beszélhetünk a szakosodásról. Kitűnő példát szolgáltatott erre az ellentmondásra a kollégiumban nemrég lezajlott események, mikor az alapközösségeknek többek közt az állan-

dó és az ideiglenes tagságról kellett döntenünk. Az történt ugyanis, hogy az egyik alapközösség véleményét jól megfontolva egy tagjának ideiglenes tagságot szavazott meg. Döntésük azonban fehér hollónak számított és a vélemények felülbírálása során a kollégiumi vezetőség több olyan esetet is felfedezett, ahol jogos lett volna még az ideiglenes tagság megállapítása. A lakógyűlésen nyilván is jelentkezett ez, mikor rákérdeztek, hogy az előbb említett alapközösség, miért véleményezte így egyik tagját. A válasz ugyan kielégítő volt, de elhangzott az is, hogy miért csak egy személyt büntetnek. Miért nem terjed ki ez azokra is, akik szintén hozzájárultak és legalább olyan mértékben az évközbeni kisebb-nagyobb rendbontásokhoz, de másik alapközösségek tagjai, ahol viszont egy valamilyen félre értelmezett humánus döntéshozatal eredményeként nem derült ki az igazság.

Törökbalintón tehát nem sikerült úgy megvalósítani az igazságos elbírálást, s vajon milyen esély van arra, hogy ez az egyetemi csoportoknál már sikerüljön fog, s nem pedig a régi sablonosság helyett egy újabb irreális kép foglalja el.

Molnár Erzsébet Mária

Szemtől szembe

Hatékony volt a hatékonyság vizsgálata

(Folytatás az 1. oldalról.)

H. K.: Amikor megkaptuk a dolgozat témáját, először nem is nagyon tudtuk, hogy mit kell vele kezdeni. Azután utólag átnéztem néhány előadásjegyzetet, és akkor kezdtem sejteni, hogy mi a lényege és mit kell kihozni az egészből. Elmentünk a szeminárium-vezetőhöz konzultálni és ő vezett rá bennünket egy modellre. Ekkor kezdtek érteni, hogy mik is azok a gradiens vektorok, meg általában a képletek, amiket tanultunk, mire jók. A dolgozatban arra a kérdésre kellett választ kapnunk, hogy a nemzeti termelés egységnyi növekedéséhez a közlekedés-hírközlés ágazat mennyiben járult hozzá. S amikor tovább bontottuk, érdekes volt látni, hogy ebben a növekedésben mekkora szerepet játszott a vasút, a közúti és a légi közlekedés. Lépésről lépésre jöttünk rá tulajdonképpen, hogy mi mit jelent és ez nagyon jó volt, mert éreztük az önálló munka örömét.

Cs. P.: Egy félév persze nagyon kevés ahhoz, hogy igazán megtanuljunk ezeket a dolgokat. Inkább arra volt jó, hogy kedvet csináljon a tárgyhöz.

— A csoport is jó véleményrel volt a tárgyról és ti is ezt mondtátok el. Az iparkari ifjúsági parlamenten mégis éppen ezzel a szemináriummal kapcsolatban jegyezte meg az egyik hozzászóló, hogy nem érték igazán, mi a lényege, mi értelme van?

H. K.: Ez nem volt teljesen igaz. Az tény, hogy csak a harmadik előadás körül adták meg a hatékonyság definícióját, de még ez is a parlament előtt volt. Nem igaz, hogy ez egy csoportnak a véleménye volt, mert mi is a parlamenten hallottuk először, hogy valakinek ez a problémája.

N. I.: Ami még nagyon jó volt, az az irodalomolvasás idegen nyelven. Érdekes volt összehasonlítani a különböző hatékonyság-felfogásokat.

Cs. P.: Úgy érzem, ezt is jobban kihasználhattuk volna, például ha nemcsak felolvassuk a lefordított szövegeket, de meg is vitátjuk, elemezzük őket.

N. I.: Ha már itt tartunk, én azt látom még problémának, hogy az előadások és a gyakorlatok időnként elszakadtak egymástól. Azok az előadások, melyeket szemináriumvezetőnk tartott, a dolgozatot készítették elő és ezt a célt véleményem szerint el is érték. De volt olyan is, mint például a külkereskedelmi árinдекс, amiről volt egy másfél órás előadás, és sem előtte, sem utána nem került elő a téma.

Szóltam a tanszék-vezetőnek

— Amikor a félév végén a házi dolgozatok értékelésére került sor, alig akartam elhinni, hogy ilyen lelkiismeretesen dolgozott a csoport többsége — mondja Harsányi Lajos, a szeminárium vezetője. — Szóltam a tanszékvezetőnek, hogy személyesen győződjék meg arról,

ki lehetett mutatni az egyes alrendszer (itt: ágazatok) hatását az egészre (itt: népgazdaság). Az Ollé elvtárs és általam kutattott — és most már oktatott — módszer lehetőséget nyújt a többszintes elemzésre, tehát annak kimutatására is, hogy az egyes ágazatok egymásra milyen hatást gyakorolnak. Persze nemcsak hatékonyságot lehet vizsgálni ezzel a módszerrel, hanem sok más is, így például jól alkalmazható a szervezettség megítélésénél is.

— Hogyan került sor ennek a tárgynak a bevezetésére?

— Körülbelül négy évvel ezelőtt a tanszéken több kutatási téma indult el és a gazdasági hatékonyság vizsgálata egyike volt ezeknek. Amikor a tanszék elhatározta, hogy módosítja a statisztika oktatásának strukturáját — ekkor szűntek meg a szakstatisztikák — ez a tárgy is bekerült a majdan tanítandó alternatív tárgyak közé.

— Mennyiben tekinthető újnak ez a vizsgálati módszer?

— Egy rendszer — így a gazdasági rendszer is — számos alrendszerből áll. Eddig főként kétszintes elemzéseket végeztek, ami azt jelenti, hogy

ki lehetett mutatni az egyes alrendszer (itt: ágazatok) hatását az egészre (itt: népgazdaság). Az Ollé elvtárs és általam kutattott — és most már oktatott — módszer lehetőséget nyújt a többszintes elemzésre, tehát annak kimutatására is, hogy az egyes ágazatok egymásra milyen hatást gyakorolnak. Persze nemcsak hatékonyságot lehet vizsgálni ezzel a módszerrel, hanem sok más is, így például jól alkalmazható a szervezettség megítélésénél is.

— Milyen kapcsolata volt a félév során a hallgatókkal?

— Gyakran jöttek hozzám konzultálni, és ami örömdetes, nem mindig ugyanazok az emberek, hanem majdnem mindenki. A célom az volt, hogy az érdeklődést felébresszem bennük a téma iránt és ha hasonló problémával találkoznak majd a gyakorlatban, tudják, hogyan kell azt megközelíteni. A házi dolgozatok között több olyan is volt, ami továbbfejlesztve, TDK-nak is jó lesz, a hallgatók is jelezték, hogy folytatni kívánják ezt a munkát.

Földes Péter

Vár rátok az UNESCO

1946-ban tizenkét ország hozta létre az UNESCO-t, az ENSZ nevelésügyi tudományos-kulturális szervezetét. Hazánk 1948 óta tagja a szervezetnek. A megalakulás óta eltelt 20 év alatt nemcsak a szervezet, de lehetőségei is óriásira nőttek. Sajnos mi messze elmaradtunk ezen lehetőségek helyes, optimális kihasználásától. A magyarországi UNESCO-mozgalmat tulajdonképpen csak húszéves múltjának asszociált iskola* és nyolc UNESCO-körrel jelenti. Ezek közül a fővárosban nyolc köznevelési, illetve az ELTE UNESCO-köre és a Fővárosi Művelődési Ház FIATAL UTAZÓK UNESCO KLUBJA működik. Nagy kár, hogy az ELTE kivételével egyetlen pesti egyetem — így nálunk sem — folyik UNESCO-munka. Szinte teljesen feleslegesen gyűlik Nyíregyháza, a dokumentációs központban, a rendszeresen kapott anyag, ezek feldolgozásra nem kerülnek. Így például olyan anyagok porosodnak, mint például a Spanyol Tudományos Akadémia havi tájékoztatója az újonnan elfogadott spanyol szavakról. Ez az anyag az MTA-nak sem áll rendelkezésére. Nem hagyhatjuk ezt és a többieket paragon heverni!!! Ezen az áldatlan helyzeten mindenképpen változtatni kell!!!

Ezen ezért a KISZ nemrég meghirdetett „egyetemisták a köznevelésért” elnevezésű akciója szellemében az ELTE UNESCO körbe a magyarországi UNESCO-mozgalmat ki szeretnénk terjeszteni egyrészt az egyetemek között, másrészt az egyetem és középiskolák között. Ezen munkában a közgazdászok aktív részvételére is számítanok!!!

Miből is állna klubunk munkája?

A klub satósszága három főtevéből tevődik össze: folyamatosan érkezik hozzánk az UNESCO-dokumentációs anyag (tudományos cikkek, ezzel kapcsolatos filmek, fotók, diák, plakátok, folyóiratok, stb.) amelyekben a legfrissebb tudományos, kulturális, nevelésügyi információk találhatók. Tarsasunk többsége egyetemista. S végül azt sem szabad elfelejteni, hogy az asszociált köznevelési körök is részei ennek a mozgalomnak.

Ezekből a meglévő satósszágakból kiindulva a következő munkatervet alakítottuk ki: Első fázisban felolvaszuk a hozzánk érkező UNESCO-anyagokat témakörönként. Ehhez a bibliográfiai munkához elsősorban idegen nyelven tudótkat várunk, hiszen a kapott anyag nem magyarul érkezik. Bizonyos foltok ide tartozik a külföldi klubokkal való levelezés, a cikkek fordítása.

Ezek a fordítások, vagy azok szövegei megjelenhetnek esetleg az Élet és Tudomány hasábjain is, ahol ezt nagyon várják. Hisz ők jelenleg még csak az 1972-es anyagok közlésénél tartanak.

Második fázisban önképzőkörrel jellegű előadásokat állítanánk össze, esetleg szakemberek bevonásával. Ezek az előadások különféle sorozatok részei lennének, vagyis egy átfogó témát dolgoznának fel különböző szempontból. Különböző munkabiztosítástok szeretnénk ennek érdekében létrehozni, így például: irodalom, képzőművészet, építészet, szociológia, közgazdaságtan, vallástudomány, stb. Ezek a biztosítók a megbeszélte témákat földrajzi felosztásban, vagy az UNESCO időszerű akciói keretében bontanák fel, és dolgoznák ki.

Harmadik fázisban ezeket az előadássorozatokat kívinnék az asszociált iskolákba. A program jelentőségét azt hiszem nem is kell hangsúlyozni. Az ismeretünk a legfrissebb, legaktuálisabb tudományos, kulturális eredményekkel gazdagodna. A gyakorlatban próbálhatnánk ki az UNESCO által tárgyalt új nevelési módszereket, mint például: komplex oktatás, kreativitás nevelés stb. Végül, de nem utolsósorban a valóságban valószínűleg meg az UNESCO alapszelméit, a békére és megértésre nevelést.

Ez tehát a programtervezet. Ennek megvalósításához várunk mindenkit, aki szívvel-lellyel munkálkodik klubunkban. Végül még néhány általunk fontosnak tartott dologra hívnánk fel figyelmeteket. Nem a határokat választanak el minket egymástól, hanem a nemismerés. Hiszen a távolságok, korlátok napjainkban eltűnőben vannak. De lehetetlen szorosabb barátságot kialakítani számunkra ismeretlenekkel, idegenekkel, lehetetlen megértenünk vágyait, gondolkodásukat. Ez a munka közelebb is hozna bennünket egymáshoz. Hiszen először csak papírról, de később esetleg személyesen is találkoznánk építőtáborokban, UNESCO-találkozókon, csereakcióknál. Magunk megismeretése a külfölddel feltételezi persze hazánk ismeretét is. Itt kapcsolódna munkánkhoz az FMH Fiatal Utazók klubja, amely hazai és külföldi utak, kirándulások olcsó megszervezését tudja biztosítani. Várunk tehát minden érdeklődőt szerda esteként az Eötvös Klubba és pénteken az FMH-ban!!!

Minden további információt a helyszínen, vagy Laphat Bélánál (IV, NGT) kaphatunk!

Laphat Béla

A pártszervezet feladatairól, munkatapasztalatairól

Beszélgetés Szarvas László pártbizottsági titkárral

(Folytatás az 1. oldalról)

össze. Nemcsak taggyűlésen került sor ezeknek a kérdéseknek a megvitatására, hanem más fórumokon is. Nagyon lényegesnek tartjuk, hogy a folyó tananyagvitákban is a pártbizottság korábbi határozatainak megfelelően ezek a kérdések felszínre kerültek, és törekedtünk tudatos megválaszolásra. Így tehát az oktató-nevelőmunka és a párt által kezdeményezett politikai munka összekapcsolódik. Ebben az ideológiai-politikai nevelési folyamatban nagyon jelentős részt vállal a KISZ-szervezet politikai oktatási rendszerével, a pol. táborokkal, a vezetőképzéssel, valamint a szakszervezet a maga politikai oktatási formáival. Az elmondottak alapján megállapíthatjuk, hogy pártszervezetünkben tudatosabb, rendszeresebbé vált az ideológiai, politikai kérdésekkel való foglalkozás és ezzel kapcsolatban szép eredményekről beszélhetünk.

— Milyen hiányosságai vannak az ideológiai politikai munkának?

— Hiányosságként néhány dolgot említenék: az egyik az, hogy nem elegendő tárukt meg föl, milyen az oktatók, hallgatók ideológiai politikai arculata, tehát milyen közegben vitatjuk ezeket a kérdéseket. Nagyon gondot kell fordítani az oktatók körében meglévő nézetek rendszeresítésére és az agitációs feladatok kijelölésére. De ugyanúgy a párttag-, illetve a pártion kívüli dolgozók ideológiai politikai véleményének a rendszeresítésére és feldolgozására is gondot kell fordítani. Ha ezek a rendszeresítések rendelkezésünkre állnak, akkor jobban ki tudjuk emelni azokat a kérdéseket, amelyek leginkább foglalkoztatják az oktatókat, vagy föl tudjuk hívni a figyelmet arra, hogy milyen kérdésekkel kell foglalkozniuk. Kapaszkodni tudjuk, hogy a nacionalizmus, a proletár internacionalizmus, a szocialista demokrácia kérdéseire nem kell felhívni a figyelmet, mert azok napirenden vannak, de bizonyára vannak olyan fontos ideológiai kérdések, amik valahogy elkerültek a figyelmet, bár fontosak.

A másik hiányosság — talán ezzel is összefüggő kérdés —, hogy az ideológiai politikai munkánkban még nem eléggé tudatos a meggyőzni akarás, törekvés a vélemények átalakítására. Többnyire arról van szó, hogy egymással vitázó vélemények kerülnek felszínre és a vita után a felszínen is maradnak. Esetenként még csak nem is a meggyőzés szándékával folyik a vita. Az így egymás mellett élő nézetek szövevénye bizonyos fókusz zavarja az ideológiai politikai nevelőmunkát. Persze mint több kérdés, ez is szemléleti problémákra vezethető vissza. Ebben is van bizonyosfajta nyugalomra törekvés, nem akarva az illetőt megsérteni az ellenvéleményrel, pedig ezekben a kérdésekben nem az illetők a fon-

tosak, hanem a nézetek és ezekkel szükség van intenzíven szembeszállni, a nézetek megváltoztatására törekedni.

Az előbbi témával a jövőben intenzívebben kívánunk foglalkozni részben a hallgatók eszmei-politikai arculatának a felmérésével, a vizsgálatával, de ehhez kapcsolódóan majd az oktatók, tehát a párttagok ideológiai politikai állásfoglalásával is. A második hiányosság már napjainkban is bizonyos mértékig a megoldás útján van. Ez nemcsak közvetlenül ideológiai munkánkhoz, hanem munkastílusunk javításához is hozzátartozik. A nézetek alakításának és formálásának a célját kell hogy szolgálja a demokratikus fórumok felhasználása, és a fórumokon való felelős magatartás a tájékozódás és az informálódás. Tudatosan törekszünk a hiányosságok kiküszöbölésére, de korántsem lehetünk meglegedve.

— Milyen gondolatok foglalkoztatják a pártszervezet munkastílusával kapcsolatban?

Az ideológiai-politikai nevelő munka is alapvetően a pártpolitikai egység erősödését szolgálja, ezt az erősödést más a pártélet belső demokratizmus is kell hogy szolgálja. Tehát a pártéletben belüli tudatos munkánk is arra irányul, hogy minél hatékonyabb, minél egységesebb, minél koordináltabb legyen a pártszervezetünk egysége. E területen ebben az évben korábbi határozataink alapján legfontosabb feladatunk az volt, hogy megvizsgáljuk a pártszervezet munkastílusát itt az egyetemen, hogy javítsuk a választott pártszervek munkamódszereit. Ezzel részben a pártion belüli együttgondolkodás erejét növeljük, és erősítjük a cselekvést, de szorosan kapcsolódik ehhez az is, hogy a hallgatók, dolgozók és oktatók körében növeljük a pártirányítás hatékonyságát.

A munkastílusunk javításában elsősorban a munkastílusban jelentkező legfontosabb elvi-politikai nézetek tisztázása volt a fontos. Például a demokratikus centralizmus értelmezésének és érvényesülésének a kérdése; a kritika, önkritika viszonya; a személyes felelősség és kollektív vezetés összhangja; a tudományos igényű vezetési koncepció kialakítása stb. Látszólag száraz elvekről van szó. Mégis, hogyha ezeket a gyakorlati szembesítjük, kiderül, hogy nem egyszerűen csak munkamódszer-, vagy eszközproblémák adódnak a munkastílusban, hanem az elvek értelmezésében is jelentkeznek szemléleti problémák.

— Melyek azok a szemléleti torzulások, amelyek a pártszervezet munkastílusának javítása során vetődtek fel?

— Például a demokratikus centralizmussal kapcsolatban — noha ezt alapvetően minden párttag vagy pártvezető elismeri — többféle szemléleti torzulás tapasztalható. Az egyik ilyen, amelyik túlságosan erősnek és bizonyos értelemben fölöslegesnek tartja a centrális elv meglétét, ér-

vényesülését, de ugyanakkor a saját területén hasonlóképpen centralizál a gyakorlatban. Ugy fogalmaznak hogy választott pártszerveink, beleértve természetesen a pártbizottságot is, „fölfelé” kritizálva mindig a túlzott centralizmust kifogásolják, ugyanakkor „lefelé” az alattuk levő testületek, szervek munkájának a henyeségeit kifogásolják. De önmaguk centralizációs törekvéseivel szemben kevésbé kritikusak.

A demokratikus centralizmus elvének szemléleti torzulása az a jelenség is, amikor különböző választások, vagy esetenként szembeállítják a két egymáshoz tartozó testületet és egyik vagy másik irányba szeretnék eltolni a hangsúlyt. A torzulásokhoz tartozik, amikor a demokratizmust kizárólag az előkészületekre, a véleménykéreésre leszűkítve értelmezik, és a határozatok demokratikus, széles körű végrehajtását a határozatokról való meggyőzést, azt már valahogy a demokratizmuson kívülérvőnek fogják fel.

Ezek a problémák is mutatják, hogy a demokratikus centralizmus elvét politikai munkánkban állandóan tisztítani kell. Személyes elvi vitákban szükséges megvédeni és magyarázni, hogy mindezekelőtt a gyakorlati munkában ennek megfelelően cselekedjünk.

— Megvalósul-e a pártszervezetben a személyes és kollektív felelősség tisztázása, mint a közéleti tisztaság biztosításának egyik eszköze?

— A kritika és önkritika kérdése egy másik szemléleti problémát vet fel. Az a tapasztalatunk, hogy többnyire azt a fajta területeket kritizálják az emberek, amelyek viszonylag távolosnak közvetlen munkaterületüktől. A minisztériumról, vagy a párt Központi Bizottsága politikájáról esetenként gyakran mondanak bíráló megjegyzést, mind a közvetlenül velük együtt dolgozó párttagok, pártcsoporthoz tartozók munkájáról. Tapasztaljuk, hogy a kritikához nem mindig kapcsolódik megfelelő önkritikus szemlélet. És hogy ha önkritikusan be is ismerik hibáikat, akkor is ennek erejét gyakran gyengíti a körülményekre való hivatkozás, a megmagyarázás.

A pártcsoporthoz tartozó párt vezető testületeiben nem gyakori a személyre szóló kritika, a munka személyre szóló értékelése. Ebből következően nem mindig tudja a testület, vagy a pártszervezet a párttagokat tévedéseikre figyelmeztetni, időben megelőzni bizonyos kedvezőtlen jelenségeket. A munkastílusról szóló pártbizottsági határozatunk egyik feladatunkkal jelölte meg, hogy a pártion belül a személyre szóló javító szándékú kritikát erősítsük. De úgy gondolom, hasonló törekvések kell erősíteni az állami testületek, vezetők munkájában is, mert csak ilyen úton tudjuk a párttagok felelősségét növelni, illetőleg a személynél, szubjektívizmust kiküszöbölni és megakadályozni azt, hogy a pártszerve-

ten megjegyzések kereszteszék törekvéseinket, politikai hangulatokat keverjenek, személyi ellentéteket okozzanak.

A munkafolyamatok tudományos igényű megszervezése is a munkastílusunkhoz tartozó lényeges követelmény. Ez alapvetően egy területen jelent problémát; a végrehajtás megszervezésében és az ellenőrzésben.

Már már elmondhatjuk, hogy többnyire éppen a demokratikus törekvések erőssége miatt állandó figyelemzésre hatással is a határozataink előkészülete, a vélemények kikérése a pártszervezetben belül többnyire széles körű ismereteken alapulnak. Demokratikusan hozzuk döntéseinket, de valahogy a döntések ismeretében túlnem politikai meggyőző munka és a feladatok érdekében történő cselekvések megszervezése és ellenőrzése kisebb intenzitással.

Ezeket a munkastílussal összefüggő szemléleti problémákat természetesen a gyakorlatunkban igyekszünk kiküszöbölni. Ezért a pb, vb napirendjére több olyan kérdést tűztünk már ebben a tanévben is, melyek alapvetően korábbi határozataink végrehajtásának ellenőrzéséről szólnak. Beszámolt az iparkari pártszervezet korábbi pártbizottságunk végrehajtásáról, a pb e tanévi utolsó ülésén beszámoltja a képzéskorszerűsítés munkálatairól az állami vezetést. A KISZ és a szakszervezet pártirányításának kérdéseiről szintén a végrehajtó bizottság előtt lesz szó. Ezzel a törekvésünkkel együtt is még számos feladatunk van munkastílusunk fejlesztése érdekében.

— A munkastílus lényeges eleme a pártirányítás megvalósítása, az állami és társadalmi szervek testületeiben. Milyen eredményeket értek el ezen a téren?

— Számottevő eredményről számolhatunk be. Például a pb egyik tavalyi ülésén az állami személyzeti munkával kapcsolatos feladatokról tárgyalt és annak nyomán az idén mind a káderfejlesztés tervszerűségében, mind a káderek minősítésének megszervezésében, mind a létszám-gazdálkodás kérdéseiben jelentősen előreléptünk. Jelentősnek tartjuk a párt káderhatáskörének érvényesítéséről hozott pártbizottsági határozatot, és az ehhez kapcsolódó állami végrehajtási utasítást.

A vezető állásokban történő személyi cserék nagyon lényeges elemét teszik ki káderpolitikai munkánkban. Gyakran ebben csúcsosodik ki a kádermunka. Az is nyilvánvaló, hogy az ilyen személyi változások előre várhatók, ezért a változásokra tervszerűen föl lehet készülni. Káderpolitikánkban ezt a tervszerűséget kívánjuk növelni, és most az idén várható kádercseré esetében elmondhatom, hogy az előzetes érdeklődés, véleménykérés, informálódás már több esetben megtörtént, részben a hatáskörünkben levő funkciókra vonatkozólag is, de az alapszervezeteket is ösztönöztük, hogy a saját hatáskörükbe

tartozó funkcióra javasoltakról is beszéljenek. Mind az iparkari, mind a kereskedelmi kari dékán személyére, mind a rektorhelyettesek személyére vonatkozó elképzeléseket már az alapszervezeti vezetőségek, vb megismerte, beszélgetéseket folytattunk az illető tanszéki pártcsoporthoz tagjaival, pb-tagjaival és elmondhatjuk, hogy amikor az állami testületekben megtörténnek az előterjesztések, akkor a pártszervek képviselői már az előzetes információk birtokában tudnak véleményt nyilvánítani, szavazni.

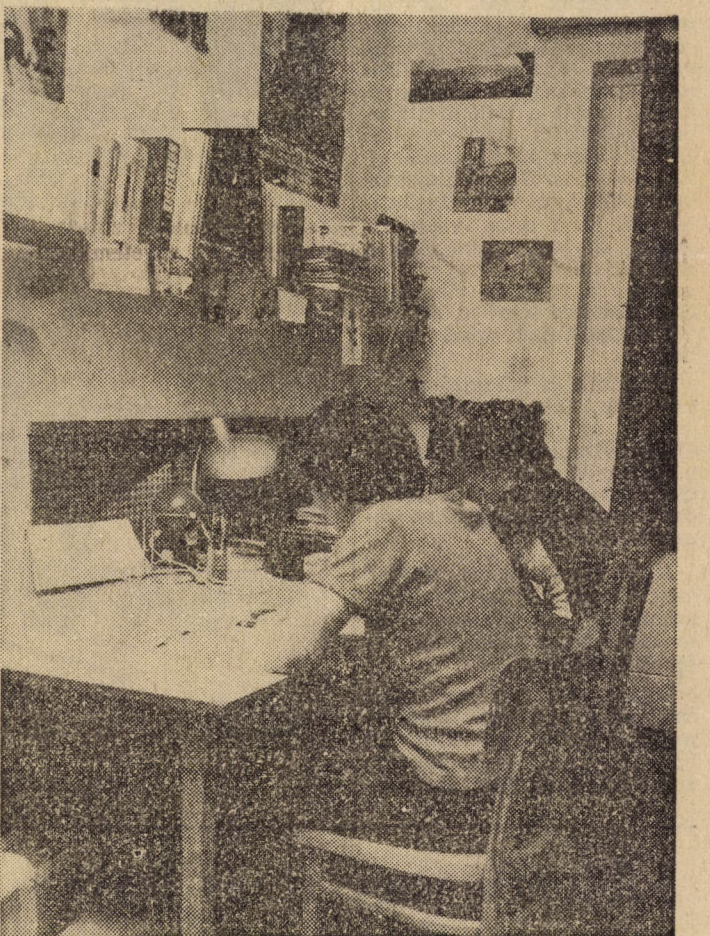
A dolog másik, és a legnehezebb oldala az, hogy két-három évre vagy hosszabb távra előremutató káderfejlesztési, kádermozgatói, cserélődési terveket készítsünk, mind a pártszervezetben belül, mint pedig az állami és társadalmi szervek vezető posztjaira vonatkozólag. Ebben a hosszú távú káderfejlesztési terv előkészítésében még csak a kezdeti lépéseket tettük meg, de e tanév végén a vb napirendre tűzi, és remélhetőleg ezzel minden szinten javulni fog a káderterv szerű cseréje.

Hosszú távú káderfejlesztési terveinket azokra a káderpolitikai elvekre építve készítjük elő, amelyeket korábban a pártbizottság a párt központi szerveinek határozatai alapján készített. Ezek részben a káderek alkalmasságára, a képzettségére vonatkoznak. Ebben a tekintetben nálunk viszonylag kisebb a probléma, nagyobb a probléma a káde-

rek korösszetételében, az egy-séges rotáció megvalósításában, és bizonyos értelemben a cserék előkészítésében, a tervszerűségben. Azt hiszem, törekvéseink ebben az irányban hatnak és egy-egy választást ezt igazolni is fogja.

De nemcsak az állami feladatok kádermunkájával, pártirányításával és ellenőrzésével kell foglalkoznunk, hanem feladatunk a KISZ pártirányítása is. Mindenekelőtt az oktatók tudatosabb bevonására törekedtünk. Az iparkari és a kereskedelmi kari pártalapszervezetekben nagyon konkrét feladatokkal kapcsolódókat be az oktatók egy-egy KISZ-alapszervezet munkájába. De az általános kari pártalapszervezetek is részt vesznek a KISZ rendezvényein, elsősorban az elsőévesekén. Nem lehetünk azonban elégedettek a párt- és KISZ-szervezetek közötti kapcsolatok intenzitásában, amelyek mindenekelőtt a KISZ-alapszervezetek szintjén igen gyépiesek és esetlegesek. Arra törekszünk, hogy a hiányosságokat felszámoljuk ezen a téren, így a kollégiumi munkában, a KISZ kádermunkájának javításában. Az ifjúsági parlament megszervezésében nyújtott segítségünkben, valamint a szakkollégium munkájának értékelésében is kifejezésre jutott, hogy az ifjúsági politika munkánk egyik leggyengébb területe. De minden bizonnyal még ezen a területen is kimeríthetetlen tartalékok vannak.

— Köszönjük a beszélgetést!
H. E.

Törökbalinti tanulópar
Fotó: Tóth Péter

Ellenséges propaganda — kontra hazai információrendszer

(Beszélgetés a Polvax után Pálos Tamással)

A félév első napjaitól kezdve lépten-nyomon Polvax-plakátokra bukkant az ember: „Az ellenséges propaganda hatása Magyarországon” — „Vendégünk Pálos Tamás, az MSZMP KB agit-prop. osztályvezető helyettese”.

A kérdések többsége, s így persze a vita oroszlánrésze is, nem a címben jelölt „ellenséges propaganda” körül folyt, hanem szinte pillanatok alatt áttevődött a hangsúly a hazai információrendszerünk vélt, vagy tényleges fogyatékoságaira, a „mit miért írunk vagy nem írunk meg az újságokban” sokat tárgyalt problémájára. Bár a befejezés kései időpontja sejtetni engedi, hogy „nem kapkodtuk el a dolgot”, mégis sokan úgy érezték, hogy egy pár kérdés még ezek után is nyitva maradt, vagy legalábbis nem tisztázódott olyan mértékben, ahogyan azt szeretnék volna.

Többek között ezért is kerestem meg Pálos elvtársat, hogy tudniillik tartsunk egy „utó-Polvaxot”, amibe ő készségesen belemert.

— Ön szerint miért van az, hogy bár elég egyértelműen a nyugati, vagy általában a reakciós propagandából indultunk ki, végül is teljes egészében

megállunk a hazai információ kérdésénél, és az eredeti téma látszólag teljesen háttérbe szorult?

— Talán két okra vezetném vissza. Az egyik teljesen logikus, mondhatni objektív ok, a másik már inkább szubjektív tényező. Az ellenséges propaganda elleni harc egy alapvető követelménye, hogy mind teljesebb információknak jussunk birtokába. A nyugati propaganda manipulál, s ha ezt ki akarjuk védeni, csak úgy tehetjük meg, ha szembeállítjuk vele a tényeket. Ennyiből a belföldi információrendszerünk ügye alapkérdés.

Másfelől a hallgatókban nyilván felhalmozódott néhány kérdés, és most kaptak az alkalmon, hogy ezt felvessék.

— Vajon miért kellett „kapniuk” az alkalmon? Mivel magyarán az a hatalmas információigény, amelyet csütörtök este ön is tapasztalhatott, de amely egyébként is köztudott?

— Nézzé, a hiteles információ minden politikai ember alapvető igénye. Aki politikai, annak állást kell foglalnia, ehhez viszont ismerie kell a tényeket. A tények ismerete viszont feltételezi az információ meglétét. A tájékozódás a politikáló ember számára nem öncél, nem kispolgári kíváncsiság, ha-

nem a határozott kiállítás egyik feltétele. Szerintem az információ egyik fő feladata: segíteni az embereket az általuk támogatott politika jobb képviseletében. S ennyiből a politikáló fiatalok „információ-éhsége” teljesen jogos.

— De ez a csütörtök este azt is sejtetni engedte, hogy a szükségesnél is kevesebb információ birtokában vagyunk. Azért van „információéhség”, mert „ki vagyunk éhezve”? A felszólalásokból úgy tűnt: túl kevés jut el hozzánk abból, ami eljutna.

— A kérdés ott kezdődik, mi az információ? Gyakran csak azt tekintik információnak, ami a tv-ben, a sajtóban megjelenik. Hiszen a kérdések többsége is arra vonatkozott, hogy miért nem jelent meg az vagy az a különböző újságokban. Márpedig az információrendszer korántsem ilyen egysíkú, hanem egy többszintű rendszer. Vannak szóbeli csatornák, szűk körben érvényesülő „satornák”, és végül a tömegközvetítés csatornái. Nem csak akkor vagyok tájékozott, ha mindent elolvasok az újságban. Maguk bizonyára birtokába jutnak (legalábbis aki ezzel foglalkozik) a piacutatás aktuális információinak. Ez például tipikusnak nem tömegközvetítés, hanem szűk körű információ. Az, hogy mi akkor este megbeszéljük a felvetett vitás kérdéseket, a szóbeli tájékoztatás fóruma volt. De ugyanígy szóbeli tájékoztatás-

nak minősülnek a TIT-rendezvények, vagy a széles körben hirtetett pártnapok is.

Hogy a tájékoztatás különböző formái közül, mikor melyiket választjuk — és érdekes, hogy erről idénként sokan megfigyeltek —, végsősoron politikai kérdés. Szerepet játszanak benne a politikai stratégia és taktika kérdései, és ez minden társadalmi rendszerre igaz. Nem létezik és nem is létezhet „pártatlan tájékoztatás”. De az nem igaz, hogy ha valamiről nem írunk az újságok, akkor az egyetlen forrás csak a Szabad Európa Rádió lehet! Az ilyen Polvax-rendezvényeken is többről esik szó — ez egyik erényük —, mint az újságok szűken vett hírei. És amit ott elmondunk, azt nem titokban tesszük, hanem a tájékoztatási rendszer egyik csatornáját alkalmazzuk.

— Csütörtökön már említette, hogy a jelenlegi sajtópolitikánk alapelve a tájékoztatás hitelessége — a közlés gyorsasága is ennek van átvette. Tehát amíg az érintett fél hivatalosan nem tájékoztat az adott kérdésről, addig mi sem nyilatkozunk, legyen bár többé-kevésbé közismert dologról szó. On akkor este láthatta, hogy csak ebben a kis társaságban néhány kérdés illetően milyen értelem. Úrmosten volt a légtör. Nem vonom kétségbe a jelenlegi sajtópolitikát, csupán az eredményt, a hatást tekintve kérdem: vajon megéri-e ilyen „áron” is fenntartani ezt az információrendszert?

— Kezdeném azzal, hogy a hitelesség a felelősségteljes információ nem azonos a hi-

„Egységes elvek és módszerek”

Február 17-én és 18-án ülésezett a KISZ-bizottság. A két nap fő témája

az értékelő taggyűlések és a választások előkészítése volt.

Az első napon a KISZ-bizottság öttagú egyetemi jelölő bizottságot bízott meg és javasolta a jelölő bizottság tagjainak küldötté választását.

A megbízott jelölő bizottság elnöke Losonczi Miklós, tagjai: Adamecz Péter, Kovács Sándor, Dobák Miklós és Vadász Endre.

A második napon a KISZ-bizottság a kari vezetőségekkel, az évfolyam vezetőségekkel és a szakbizottságok képviselőivel együttes, kibővített ülést tartott. Az ülésen Veres Pál KISZ-titkár előterjesztése nyomán

az első taggyűlések egységes elveit, és módszereit beszélték meg.

Veres Pál leszögezte, hogy az értékelő taggyűlés nem tagcsökkentési lehetőség, hanem az a célja, hogy a KISZ-tag-ság színvonalra javuljon.

Ne maradhasanak a KISZ tagjai azok, akik lényegesen gyakorlati tevékenységet nem végeztek, akik saját hibájukból nem hajtották végre egyéni vállalásukat, és akik emberi-politikai magatartásuk miatt nem méltók tovább a KISZ-tagságra.

Az egyéni értékelés legyen konkrét, alapul az egyéni vállalás szolgáljon. Ennek megítélésénél vegyük figyelembe a KISZ-tag belső és külső korlátait (képességeit,

lehetőségeit, illetve a vezetőség és az alapszervezet munkáját, körülményeit). Ez utóbbi a kényesebb kérdés, különösen akkor, ha a vezetőség munkája módot ad arra, hogy értékelés helyett a taggyűlés témája a KISZ-tagság és a vezetőség közti vitává fajuljon.

Az egyéni értékelésben a különböző külső szakbizottsági munkát egyenjogú vállalásnak kell tekinteni. Az itt végzett munkáról, annak színvonaláról tudnia kell az alapszervezeti vezetőségnek. A szakbizottság-vezetők rövid értékelést írjanak a szakbizottságban résztvevők munkájáról, ugyanígy a kollégiumi alapközösségek is röviden értékeljék tagjaik magatartását, a kollégiumban végzett munkájukat.

A komplex vállalást komplex módon kérjük számon: első helyen a szakmai munkát (tanulmányi fejelem, megjelenés, szemináriumok alatti munka, TDK, szakklubok, stb.). Ugyancsak alapfeltétele a KISZ-tagságnak a politikai képzésen és az alapszervezet mindennapi munkájában való részvétel, valamint a társadalmi, közéleti munka (vezetés, érdekképviselet, szakközösségek, stb.). Valamilyen mértékben minden KISZ-tagtól elvárjuk, hogy rendszeresen társadalmi, közéleti munkát végezzen. Az egyéni vállalások értékelésekor

ki kell térni arra, hogy a KISZ-tag a jövőben milyen irányban fejlesztesse tovább munkáját, javaslatot kell adni a következő egyéni vállalás elkészítéséhez.

A kari vezetőségnek március 15-ig kell értékelni az alapszervezetek, vezetőségek, illetve a testületben dolgozó KISZ-tagok munkáját.

Az értékelő vezetőségválasztó taggyűléseket március 20-tól április 2-ig kell megtartani. Az új akcióprogram megvitására, a tagsági könyvek átadására, április 12–23. közötti második taggyűlésen kerül sor. A kari küldöttgyűléseket április 20–27-ig tartják. Az egyetemi küldöttgyűlés időpontja május 4.

A KISZ-bizottság további napirendi pontjai. Február 17.: fegyelmi tárgyalás Takács László, Soproni Gábor, és Hajdú András fellebbezésének ügyében.

A KISZ-bizottság Takács László fegyelmi büntetését ki-zárásról szigorú megrovásra egyhítette, Soproni Gábor és Hajdú András megrovását megerősítette (a részletes fegyelmi határozat a KISZ-fali-újságon jelenik meg).

Személyi változások: a külföldi hallgatókat patronáló szakbizottság élén Hornyai Éva helyett Dévényi Ágnes, a nemzetközi kapcsolatok bizottsága élén Sipos Zoltán helyett a továbbiakban Szombat-helyi Ferenc áll.

A távozó szakbizottság-vezetők munkáját a KISZ-bizottság könyvjutalommal ismerte el.

Agg Zoltán

Kultúra és közélet

Beszélgetés Major Tamással

Major Tamás, ahogyan pályájának egyik krónikása írja, „csodaöreg”. A felnőtt csodagyerekekre vonatkozik ez, „aki érett bensővel, megfontolt, fel-lős elszántsággal szállítja a közönségnek a csodákat.”

Igazi színházember. Szavalt a munkásmozgalomban, ha kellett drámát fordított, vagy színházat igazgatott, most színész, előadóművész, rendező, tanító-mester.

— Mi a véleménye kulturális közéletünkről, vagyis arról a rendszerről, amelyben és amely révén kultúrpolitikánk érvényesül? Milyennek látja a közélet belső mozgását, új dolgok felbukkanását, elterjedését, kisugárzását?

— A szakmám olyan jellegű, hogy gyakran találkozom közönséggel. Nemcsak a színház nézőterén, hanem fiatalokkal is, szocialista brigádokkal is, művelődési házak közönségével is. Mindig nagy örömmre szolgált, hogy van érdeklődés. És, ha érdeklődés van, az jó jel, mert eszerint az emberek élnek a társadalom biztosította lehetőségekkel. A közművelődés például a mi társadalmunk egyik kitűnő lehetősége, és más oldalról persze kötelessége is. Számtalan jó példa mellett azonban fel kell figyelni arra is, hogy ebben a nagyszerű lehetőségek nem nyújtó, támogató, pártolt mozgásban van egy sereg olyan ember is, akik csak formális munkát végeznek, csak haszonélvezők. Például vegyük a szocialista brigádokat. Egyik célkitűzésük a művelődés. Ez jó. De az már nem nagyszerű, hogy közösen rendelik meg a színházbérleteket, persze nem jön el mindenki. Nem akarunk, vagy nem is tudnak. A brigádnaplóba persze beragasztják a jegyeket, s 80 forintért az egyik vállalást ki is

pipálhatják, de tulajdonképpen teljesítetlenül. Láttam már olyan brigádnaplót is, ahol a jegyeket le sem tépték, csak beragasztották őket. Vagy egy szavaloestem után már annyi brigádnaplót írtak alá velem, hogy végül kénytelen voltam megtagadni az aláírást, mert kiderült, hogy sok brigádból csak egy-egy tag jött el, hogy a naplóban legyen aláírás. Vannak ezenkívül másfajta problémák is. Például vállaltam társadalmi munkában egy versmúsort. A helyszínen derült ki, hogy a megkérdezésem nélkül még két másik műsort is hirdettek. Utóbb megtudtam, hogy mások, ha pénzért mennek, nem is vállalják másokét, csak, ha két-három előadást van egyszerre, különben nem kifizető a nekik.

Mindent összevéve úgy látom, hogy közéletünk kulturális része megalapozottan, jó helyen van, csak a formalitásokra és az üzletszerűségekre kell vigyáznunk.

— És a „nagypolitika”?

— Az őszinte hang, a célok kitűzése, a bírálat alkalmazása olyan, hogy örömmel és büszkeséggel tölti el az embert. Nemegyszer tapasztalom, hogy külföldiek nem akarnak hinni a szemüknek és fülüknek, ha tv-riportjaikat nézik, vagy a politikai kabarét hallják. Úgy látom tehát, hogy közéletünk az alkotó demokrácia helye. Nyilván sokkal nehezebb ennek a demokráciának a lebontása az üzemekre, az egyes alkotóműhelyekre.

— Véleménye szerint mi a legfőbb sajátossága a jó művészetpolitikának, művészet és politika kiegyensúlyozott viszonyának?

— Az élettel való szoros kapcsolat. Hogy senki ne akarja és ne akarhassa a saját szobrát megcsinálni, hogy ne járt utakon járjon unos-untalan, hogy mindenki igyekezzék és mindenki kényserüljön az élet kérdéseire felelni. A mához kell szólni, ezt pedig sokféleképpen lehet. Az egyik legmaibb költő például Shakespeare. Nagyon ritkán választott napi aktuális témát. De akárhonnan vette is a mesét, a görög mitológiából, avagy valamilyen olasz novellából, mindig fel tudta úgy dolgozni, hogy a lehető legaktuálisabban beszélt. Mozgástan akarta a saját közönségét. Nem mindig és nem csak direkt módon, hanem összetett, áttételekkel, vagyis ahogyan a művész teheti. Az élettel való szoros kapcsolat következménye most már azt jelenti a művészetpolitika számára, hogy legyen mód bizonyos csoportosulások, alkotó együttesek létrejöttére. Olyan csoportosulásokról van szó, amelyek tagjai képesek lelkesen, ha kell, önfeláldozóan együttműködni fölszűrt céljaik megvalósításáért, amelyek lépések, hogy ügymond-

jam, zászlót vinni. Nem intézmények felrobbanásáról van szó, hanem csupán arról, hogy nem szabad elzárkózni semmi újtól, meg kell akadályozni, hogy dogmává merevedhesse-nek egyes nézetek.

— Hogy áll ez az ügy a magyar színházi életben?

— A nagy példák előttünk állnak, láttuk őket idehaza is. Brook, Tovsztonogov, Ljubimov, Besson. A helyzet az, hogy műhelyek egyelőre csak vidéken vannak kialakulóban. Pesten egy-egy előadásra van csak lehetőség ebben a szel-lemben. Oriási a pozícióföltés, a szakmai féltékenység, a hiúság. Nem véletlen, hogy a pestiek annyira felszisszentek, amikor szembeállították őket a vidékiekkel, vagy, hogy színházi életünk két vezető személyisége kijött a Taganka Hamlet-előadásáról. De úgy érzem, hogy ez már nem mehet így sokáig Pesten sem, mert egy ponton ki fog derülni, hogy a megmerevedett, konzervatív színház mögött, semmi sincs. Hogy a ma dic-sért értékeik már tegnap is értéktelenek voltak.

— A színházművészet közéletiségének alighanem egyik döntő eleme a vigjátékok minősége, helye. Ismét sajátosságokra kérdezem rá, mit tart a jó vigjátékok fő jellemzőjének?

— Ott kezdem, hogy számomra a legutálatosabb dolgok közül való a szakmai arisztokratizmus. Az, ha valaki ezért, vagy azért lenézi a komédiázást, a szórakoztatást, vagy a vigjátékokat. Molière például egyediben írta a Botsinálta doktort és a Mizantrópot. Sokan ezt úgy magyarázzák, hogy az „alantasabb” komédiát csak azért, hogy a keserűbb, értékecsesebbnek mondott darabnak is legyen közönsége. Biztos, hogy nem így van. Egyrészt, mert Molière nem nézte le a közönséget, másrészt a Botsinálta doktorban is annyi természetes emberség van, hogy ez önmagában bizonyíték az értékesség-re.

Meggyőződésem, hogy lehet alacsonyabb nívón is, nem izléstelen módon szórakoztatni. Ez kiváló alkalom arra, hogy közéleti dolgokkal foglalkozunk, visszasságokkal lehet ki-gurítani, lehet csipkelődni. Így hát azt mondom, hogy a mi életünk ferdeségeit kigúnyoló komédiára, akár irodalmi, akár cirkuszi formában jelenik meg, szükség van. A legjobb példa Hofi. Ő nem irodalmár, igazi népi művész. Őszinte, egészséges humorral, és felelősségteljesen beszél magunkról. Az, hogy sokan megsértődtek emiatt, azt mutatja, hogy célba talált, és azt is, hogy nem vagyunk mentesek bizonyos arisztokratizmustól, sznobizmustól.

— Molière vigjátékai mindig sértettek valakit. Ahogyan Bulgakov leírja, a bemutatón mindig volt valaki, aki elsápadt dühben, mert magára ismert egy-egy szereplőben. Megvan ez a magyar vigjátékokban?

— Hol igen, hol nem. Például a Döglött aknában meg-volt. Játszottuk is több mint háromszázszor. Sikere volt azután is, hogy a dolog tulajdonképpen aktualitását vesz-tette. Más jellegű Örkény hu-mora a Kulcskeresőkben. De a kérdés, hogy meddig lesz raj-tunk az a magyar átok, hogy kudarainkat nagy erőbedobás-sal, komoly agymunkával dic-só sikerrel változtatjuk, ebben a formában is ugyanolyan ha-tározott, gondolkodóba ejtő. De nyilván vannak olyan témák, amelyeket gorombán, szenve-délyesebb módon lehet és kell megírni.

— Az ön társadalmi elkötelezettsége mögött nyilván komoly meggyőződés állt. Ez a meggyőződés az-óta az alkotásokban is fel-színre került, megnyilatko-zott. Mi volt ennek a kez-deje, az elindítója?

— Az, amiben éltünk, meghatározta a kapcsolatunkat egymással a közönséggel. És éltek még nagyszerű, idős em-berek, akik irányítottak be-

nünket. Például Reinitz Béla, aki Ady verseinek megzenésí-tője, a Tanácsköztársaság egyik kormánybiztosa volt, s aki pró-fétaként hirdette a baloldali meggyőződést. Oriási élmény, és szintén közéleti töltésű ese-mény volt például egy Bar-tók-koncert. És persze József Attilát is említenem kell. Saj-nos életében nem szavaltam a verseit, de később igyekeztem pótolni a mulasztást. Szóval elkezdtek a pódium-művésze-tünket. Az embertelen korban a humanizmusmal teli magyar költészet vérlázítóan hatott. A lehető legtermékenyebb volt a közönséggel való kapcsolatunk, olyan forró kontaktus, amilyen ma nem is lehet. Vagyis az történt, hogy valamit föl-is-mertünk, küzdöttünk érte, és láttuk a hatást. Láttuk, hogy haszna van annak, amit csi-nálunk. És egy művész ilyen-kor boldog igazán. Ebben a helyzetben a mi meggyőződé-sünk politikai és egyben értel-miségi becslés kérdése volt.

— Jelent-e önnek valami külön, meghatározott ka-tegoriát az, hogy egyetemi ifjúság?

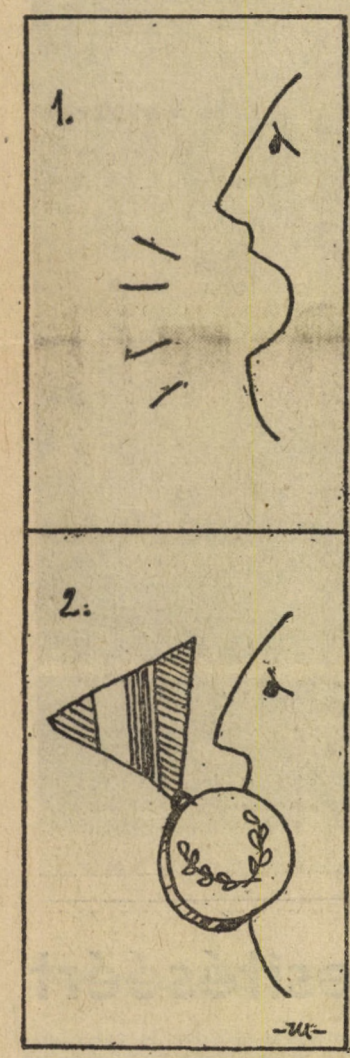
— Jelent. Az egyetemisták-kal kapcsolatban a legkitűnő-bek a tapasztalataim. Először is őszinték. Ez pedig azzal jár, hogy a kérdéseikre felelni kell. Egyszer például egy egyete-mista megkérdezte tőlem, med-dig akarok én politizálni. Nagy-on őszinte, nagyon fontos kér-dés. Azt feleltem, művé-szettel politizálni mindig is akarok. Mert ugye az igaz, hogy a munkabér a munkaerő ára. Igaz. De az, hogy „zse-bében cincog a munkabére” az más, több. József Attila ját-szani tudott, költészeté tu-dott emelni ilyen közpáni dol-gokat. Én is megkísérlem, hogy a közéleti kérdésekről, profán igazságokról többet mondjak el, a művészet eszközeivel. S abbahagyom a politizálást, amint rajtakapom magam, vagy mások rajtakapnak azon, hogy ez már nem sikerül. Visz-szatérve az egyetemistákhoz, az érdeklődés nem mindenütt egyforma. Legtöbbször a Köz-gázra hívnak, a Műgyetem-re, vagy a Kertészetre. Az ELTE-re viszont sohasem. Tal-lán arisztokratábbak, hiszen ők maguk a művészzel, iro-dalommal foglalkoznak. Le-het, hogy lenézik a komédiást. Szóval, ahol jártam, ott azt ta-pasztaltam, hogy az egyete-misták szókimondóak, követeli-lik az igazságot, gyűlölik a se-matizmust, a közhelyeket. És kíváncsiak. Ezt pedig én nagy-ra tartom, mert aki kíváncsi annak szép jövője van.

Morcseyi Géza

A jó kérdés

Ez a címe Ady Endre egyik rövid versének, s ezt a címet viseli az ELTE Balassi Bálint Szavalóköre-nek legújabb műsora is. A műfaj megjelölés eredeti-leg „Adyeshimnusz” volt, s csak az újabb plakátokon változott át a jóval szeli-debb hangzású Ady emlék-esté. Ez utóbbi alcim ke-vésbé meglekítő, de a tompítás mindenképpen jo-gos volt: ugyanaz a szó sines dicsimnuszról — valamely idealizáló, öncélú magasztalásnál sokkal többet nyújt ez a műsor. A szavalókör az egykori mester, Latinovits Zoltán nyomdokain járva újratemtette Ady élet-művének egy részét. Ezzel egyszerre szólnak a költő-ről, magukról (magunkról) és a világról. Szétszedik a merevvé vált képzeteket, a csömörig ismételt, ezért ré-gen kiüresedett asszociációkat, helyükbe pedig újakat teremtenek — fiatalosakat, korszerűeket, meg- és rá-döbbentőeket. Ez pedig nem dicsimnusz. Ady-nak nem is kell a dicsimnusz, a pie-desztál. Emlékének is, de főleg nekünk az kell, amit ő maga is vágyott és előre látott: hogy „ifjú szívekben” éljen „s mindig tovább”. A Szavalókör műsorában va-lóban „lyányok s ifjak szí-vei” védik őt.

M. G.

valatos közleményekre várással. A „hiteles” és a hivatalos nem azonos fogalmak. Számunkra — mondjuk — a lengyel testvér-párt politikájáról egy jó lengyel újságíró, sa-ját aláírásával megjelenő egyéni hangú publicisztikája is hiteles forrás lehet, s nem csak LEMP KB hivatalos közleménye. S milyen sok hasznos információt merítünk pl. a szov-jet—kínai kapcsolatokról az ismert szovjet újságíró, Zorin tollából, s nemcsak a hiva-talos szovjet megnyilatkozásokból.

Ami pedig az „arat” illeti: miért „fizetne” valaki azért, mert megtudja az igazat? S mi lenne a másik lehetőség? Felelőtlenül félre-informálni. Ez hasznosabb „árnélküli” meg-oldás lenne? Szerintem nem. Kárt okoznánk a politikának, gyengítenénk a bizalmat, s ma-gát a politizáló embert is elbizonytalaníta-nánk. Ez lenne pedig az igazi „nagy ár”.

De a hitelesség alapvető igénye nem „mentsvár”. Arra lehet törekedni — s célunk is —, hogy a hitelességen belül az eddiginél gyorsabb legyen a tájékozta-tás. De a sorren-den nem változathatunk! Ha a „késés” az egyetlen ára annak, hogy hitelesek legyünk, ezt vállalunk kell.

— Tehát akkor vállaljuk az értetlenséget, a tü-remetlenséget, és az ehhez hasonló reagálásokat?

— Azok részéről, akik a tájékoztatást el-vontak, s főleg a politikától kissé leválaszt-

va szemlélik, ez valóban kiválthat értetlenség-et. S az sem mellékes, hogy végül is három kérdés körül forogtunk szinte egész este, am- azt jelenti, hogy a másik „hárommillió há-rom” kérdésben mindenki megkapta a tájé-koztatást. Úgy gondolom, így realisabb a kép.

— Azt hiszem, e három mögött is sokan többre gondoltak.

— Mégis lényegében csak három kérdésről esett szó. Nem esett több példa, illetve több probléma ott helyben „rendeződdött”, mert ki-derült, hogy megírta az újság. Vajon elhall-gatjuk-e — ezt is felvetette valaki — miről tárgyalnak az ENSZ-ben, Genfben, Bécsben — mindent megírunk rólu! Van néhány kér-dés, ez igaz, ami feszültséget okoz, az imént szó volt róla, hogy milyen objektív, politikai okok következtek. De ez szinte törtérsze sincs az egészen.

És még egyszer felhívnam a figyelmet a tájékoztatási rendszer többszatomnás mivolt-tára! Végül is ezek a csatornák mindenkihez eljutnak. A jobb, hitelesebb, s ezen belül a gyorsabb tájékoztatásra való igények jo-gosak. Sok esetben indokoltak azok a kritikák is, amelyek a magyar tömegtájékoztatási esz-közöket érik, de csak akkor, ha — elnézését az „oldalavágásért” — valóban ismerik, mi-ről ír az újság, szól a rádió és a tévé.

Fóris György

Fórum

GEORGIJ ARBATOV professzor, az SZKP KB Amerikaszakértője a Spiegel munkatársának adott interjút az enyhülés kérdéseiről. Az interjú a NEMZETKÖZI SZEMLE 1977/2. számában jelent meg, „Nem vagyunk kereszties lovagok” címmel. Az egyik kérdés így szól: „A Szovjetunió számára egyes esetekben fontosabb lehet a világpolitikai szempontból döntő partnerrel, Washingtonnal jó viszonyt fenntartani, mint a világ valamelyik távoli sarkában átmenetileg látványos eredményt elérni, amely a partnerban azt az érzést kelti, hogy vereséget szenvedett. Ezt érezte Kissinger Angolában.” Arbatov a következőképpen válaszolt: „Csak egyet mondhatok: ha olyan politikát folytatnánk, amely minden elvről megfelelkezik és csak a pusztá érdekeken alapul, akkor így járnánk el. Nem vagyunk fanatikusok, tudatában vagyunk nemzeti és nemzetközi érdekeinknek, de elveink is vannak. Eleget teszünk kötelezettségeinknek és elveinknek, még akkor is, ha ez időnként sokba kerül. Vietnam támogatása sokba került, akárcsak a közelkeleti arab országok támogatása. Szeretném hangsúlyozni: itt nem hatalmi politikáról, hanem elvekről volt szó. Minden elvet ad absurdum lehet vinni. De éppen ez különbözteti meg leninista pártunk kommunistaít az úgynevezett ultraliberalidialaktól és más árnyalatú elhajlaktól — és nemcsak ma, hanem 1917 óta. Követjük elveinket és ugyanakkor teljesen tudatában vagyunk: nem vállalhatjuk magunkra a kereszties lovagok küldetését, hogy az egész világot boldogítsuk és eszményeink szerint átalakítsuk.”

KARSAI GÁBOR a Közgazdasági Szemle 1977/1. számában, „Egy nézőpontból — két vitához” című cikkében egyszerre szól hozzá a terv- és a piac viszonyáról, illetve a tulajdon fogalmáról szóló vitához. Nagyon tanulságos a szerzőnek a címben említett nézőpontja: „Az érvelést helyettesítő, citáló bizonygatás csak a legszembetűnőbb megnyilvánulása a politikai gazdaságtan előrehaladását akadályozó szemléleti hiányosságoknak. A szocializmus politikai gazdaságtana még mindig nem mentes attól a meggyökeresedett szemlélettől, amelynek képviselői

— a szocializmust csak mint a kapitalizmus tagadását fejtik ki, teret engedve ezzel a szubjektív remények, elvont okoskodások objektív törvényszerűségektől való megfogalmazásának; — az előbbi következményeként a hangsúlyt az antagonisztikus ellentmondások megszűnésére helyezik, s ennek egyoldalú hangoztatásával engedményt tesznek a harmóniaelvnek, törekedve a (nem antagonisztikus) ellentmondások „elsimítására”, „bagatellizálására”;

— a konkrét valóság általánosítása helyett ehhez az elméleti „alaphoz” technikai jellegű összefüggéseket, jogi fogalmakat és a mindenkori gazdaságpolitikát kifejező tetteket ragasztanak. A politikai gazdaságtan ilyen felfogása ahhoz vezet, hogy a a kitűzött célok, ideálok és kívánalmak összekeverednek, sőt gyakran felcserélődnek a valóság elemével. Ez a voluntarizmus elméleti tükröképe. Lényegében a klasszikusok kritikátlan idézése is azok pozitív célrendszerének történelmietlen alkalmazása. Pedig éppen a magántulajdon megszüntetéséből következő nagyobb mozgási szabadság követelné meg a valóság törvényszerűségeinek az eddiginél jobb feltárását, hogy a tudatosság valóban felismert szükségességeken nyugodjék.”

VALENTYIN RASZPUTYIN a szovjet irodalmi élet legmarkánsabb alakjai közé tartozik. A kézikönyvek az úgynevezett „falusi próza” művelőinek kategóriájába sorolják. Ez a kategória azonban olyannyira tág, általános, hogy tulajdonképpen nagyon keveset mond. Csupán azt a tényét rögzítheti, hogy Raszputyin hősei falusi környezetben élnek. De nem ez határozza meg a sorsukat, hanem az, hogy valamilyen végletes szituációba kerültek. Első magyarul megjelent kisregénye a Végnapok, egy idős asszony utolsó napjait eleveníti meg, s ennek kapcsán bontakoznak ki az öregasszony hazaérkező gyerekeinek jellemi is. Nemrég jelent meg magyarul Raszputyin ÉLJ ÉS EMLÉKEZZ című regénye — főhősei egy dezertőr szovjet katona és a felesége. A mű legnagyobb erénye az, ahogyan az író a helyzetben rejli és egyre fokozódó feszültséget higgadtan, visszafogottan, felettébb érzékletesen jeleníti meg. A feleség természetes erkölcsössége és szerelme, a dezertőr katona kilátástalan sorsa és a háború végét ünneplő falusiak eufóriája végletes ellenpólusok, amelyek Raszputyin szituációteremtő készségét, írásának drámai erejét dicsérik. Egyszerre van jelen a cselekvéseket motiváló pszichikum dosztojevszkiji ihletésű rajza s a társadalmi környezet realista, néhány mozzanattal történő, de annál biztosabb kezű ábrázolása. Raszputyin írásaiban nincs mérlegen vagy százalékban mérhető, vagy akár valamelyik alakban megtestesülő „direkt” optimizmus. Nem az alakok hordozzák az optimizmust, hanem az a katarzis, amely a történetüket bizton kíséri és zárja.

A CHILEI TRAGÉDIA közvetlen megrázkódtatásának elmúltával egyre inkább előtérbe kerül a tanulások megfogalmazása, a tapasztalatok értékelése. Ennek jegyében született Volodia Teitelboimnak a Chiléi Kommunista Pártja PB tagjának cikke („Gondolatok a Népi Egység 1000 napos kormányzásáról”) amely a Béke és Szocializmus 1977. 1. számában olvasható. Teitelboim a következőket írja: „Az események véleményünk szerint végeredményben bebizonyították, hogy bizonyos körülmények között, amelyek sokrétű és bonyolult történelmi evolúciónak, aprólékos erőgyűjtésnek és a társadalmi változásban érdekelt minden réteg összefogásának eredményeképpen alakulnak ki, választások útján sokkal többet is el lehet érni annál, amennyit egy szokásos, vagy akár jelentős választási győzelem jelent, de egyszerűen sokkal kevesebbet a tényleges hatalomnál. A chilei események ugyanakkor meggyőzően mutatják, hogy a választásokon elért győzelem önmagában még nem tartalmazza szilárdságának biztosítékait. Ez a győzelem jelentős előrelépés lehet a hosszú és rendszerint rögzös úton, amely tele van veszélyes kanyarokkal és keresztetődésekkel, s gyakran szakadék szélén vezet. De ha a választási győzelem után nem bontakoznak ki a nép többségének széles körű offenzív akciói, hogy a győzelem eredményeképpen olyan tényleges hatalom jöjjön létre, amelyet a tömegek készek és képesek megtartani és megvédeni minden akadály ellenére, a belső és külső ellenségnek e hatalom elutasítására és felszámolására irányuló minden próbálkozása ellenére, akkor lehetséges, sőt elkerülhetetlen a vereség.”

M. G.

Köszegi-Rhythm and Brass

Az előző számban olvashatók a Közgáz jazzklub rövid, összefoglaló történetét. Ezt folytatva, szeretnénk egy cikk-, illetve egy riportorozatot indítani, amelyben bemutatnánk a jelentősebb jazzegyütteseket, zenészeket. Egyrészt így közelebb kerülhetünk magához a műfajhoz, másrészt a zenészekhez, akik klubunkat is sűrűn látogatják. Nem cél, hogy a kritikások kenyerét elvegyük, hanem a zenészekkel folytatott beszélgetések során szeretnénk információkat, ismereteket — és nem pletykákat — nyújtani a jazzt már szeretőik, illetve megismerő óhajtok számára. Első próbálkozásunként Köszegi Imrét, a Rhythm and Brass vezetőjét faggattuk önmagáról, együtteséről és zenéjükről.

— Említetted, hogy most valami mással, zeneileg újjal szeretnétek foglalkozni. Mi motiválta az új stílusra való áttérést?

— Pályafutásom során, szinte minden stílust játszottam, a dixielandtól egészen a free jazzig. A jazz állandóan változik, ebbe az áramlatba szeretnénk bekapcsolódni. Ma a világon a legjelentősebb zenészek nagyrésze a funky-jazzt játssza, így Al Mouzon, Herbie Hancock, Stanley Clarke. Véleményem szerint manapság a srácok nagyrésze nem azért megy be egy jazzklubba, hogy ott mély, elgondolkodtató problémákon töprengjen, hanem, hogy azonnal tudjon reagálni a zenére. Így a jazz egyfajta közvetlen szolgáltatássá válik. Ez persze nem jelenti azt, hogy disco-zene lesz belőle. A mi zenénk ennél több, nagyfokú hangszeres tudást, nagy összeszokottságot és természetesen sok próbát igényel.

— Aprópó, van-e problémátok a próbákkal, hiszen neked rengeteg elfoglaltságod van a különböző együttesekben?

— Lehetőségeinkhez képest mi is sok próbával igyekszünk kidolgozottá tenni műsorunkat. Én is és Sipos is írtunk több új számot.

— Említetted Sipos Endre nevét. Ő az ezt megelőző együttesben nem szerepelt, az új stílus személyi választás is igényel?

— Feltétlenül az ehhez való igazodást jelenti, mivel első sorban olyan zenészekkel szeretnénk játszani, akik ezt a zenét jól játsszák. Németh János kitűnő szaxofonos, de más elképzeléseket szeretne megvalósítani, új együttest szervez (ez az új együttes márciusban a klubban fog bemutatkozni!). Visszatért Babos Gyula szólógitár, Sipos Endre trombita, és egy fiatal, igen tehetséges basszusgitáros egészíti ki az együttest. Tervezem, hogy még zongoristával is kibővítem a Rhythm and Brass-t, sajnos, a személye még tisztázatlan.

— Szavaidból érződik, hogy zongoristák terén (de megemlíthetnénk más hangszerket is) itthon nincs túl nagy választék, holott ismeretes, hogy

külföldön számos magyar jazzzenész szerepel (Orszáczky Miklós, Lakatos Dezső, Pege Aladár, Balogh Jenő). Mi készíti a zenészeket arra, hogy külföldre szerződjenek?

— Jelentős szerepet játszik ebben az, hogy Nyugaton összehasonlíthatatlanul jobban megfizetik a jazz-zenészeket. A másik oldalról ez szükségszerű is, mivel tapasztalatszerzés céljából sokat jelent egy ilyen szerződés. A jazzben az az öröm, ha valami újra tudunk reagálni. Itthon erre egyre kevesebb a lehetőség, mivel körülbelül húsz zenész 10–15 éve együtt játszik, ugyanazokat az arckokat látja, csak másodpercekre villan fel valami újdonság. Én például már tudom, hogy ha a Szakcsi izzad, mit fog játszani... Fiatalok néha megjelennek ugyan, de nem annyian, hogy ez jelentősebb változást idézne elő (például Grünwald Tamás, Dész László, Vincze Zoltán és a Kisrákfőgyö együttes).

— A felsorolt nevek túlnyomó része jazztanszakon végzett. Beváltotia-e a tanszak a hozzá fűzött reményeket?

— Szerintem ez magában nem jelent sokat. Én sem, és még többben, nem jártunk jazztanszakra, a jazzt csak iskolában nem lehet megtanulni. Biz-

tos, hogy segítséget jelent, mert bizonyos zenekari gyakorlatra szert tesznek, de ez nem feltétlen mód a „kiugrásra”. Nyugaton, főleg Amerikában, hatalmas jazzkultusz van, a zenészek küzdenek a megélhetésért, fejlődniük, változniuk kell, lemezeket kell kibocsátaniuk, hogy felszínen tudjanak maradni.

— Ti hogyan álltok a lemezkészítéssel? Az itthon meg-

heti programjába iktatja be ezeket az estéket. Több országban — Csehszlovákiában, Lengyelországban — ez már megvalósult, például 10-től 2-ig éjszakai műsorokat adnak.

— Mint zenészek, hogy tetszik a Közgáz jazzklub?

— Tetszik, jól érezzük magunkat, kifejezetten negatívumokat nem is tudnék róla mondani. Nagyon ideális a terem, és a látogatottságával is

Jazz-Fórum

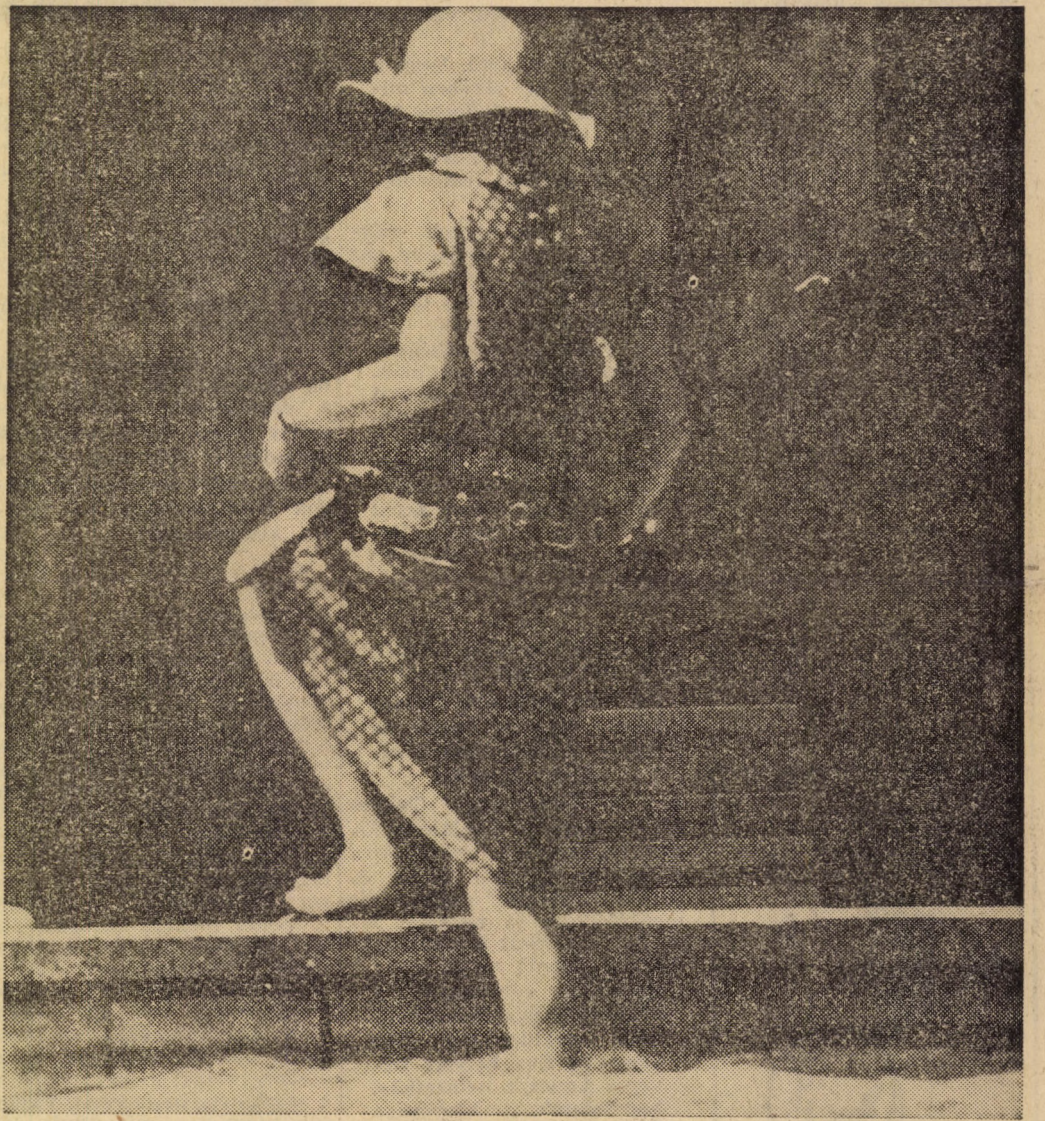
jelent jazzlemezek számából elégedett vagyok. Hasznosnak tartom a koncertszüneteket kitöltő jazzdiscót is.

— Hallhatnánk valamit új terveidről?

— A nyár végén valószínűleg sikerül egy amerikai szerződést létrehozni. Ez nem turné lesz, azt hiszem, hosszabb időre szól majd. Biztos csak akkor lesz, ha visszatérek...

— Köszönjük a beszélgetést, jó munkát kívánunk!

Vérten-Winkler

Közgazdász műveltségünk szélesítéséért

MELYIK AZ A SZAKBIZOTTSÁG, amelyik ilyen hangzatos, nemesveretűen komolykodó címet választ programja élére? Valószínűleg a legkisebb és a legismeretlenebb. Annnyira kicsiny, hogy jóformán csak vezetői dolgoznak benne, és annyira ismeretlen, hogy alighanem csak a szakbizottság tagjai tudják, mivel is foglalkozik igazán. A vezetői szinte önmagukat irányítják. Szakbizottságvezető, szekcióvezető mindössze hárman: ezzel máris a létszám felénél tartok.

Az új nyelvi kör a fél év elején alakult, abban a pillanatban, hogy a régi végképp kiadta lelkét. Halottról vagy jót, vagy semmit. Inkább semmit. Bűnük az, hogy negyedévesek voltak; megbocsáthatatlan. Fel is oszlatták önmagukat, még mielőtt régi — nagyvonalú régi — forró nyelvi kör esték felesleges nosztalgiaikat ébreszthettek volna bárkiben is.

Az első feladat teljesítése élet-halál kérdése volt, mármint hogy hosszabb vajúddá után megszületik az új nyelvi kör, vagy ez a jelzős szókapcsolat végleg az egyetem történetírónak zsákmánya lesz.

A francia szekcióban végül is 50 százalék lett a vezetői aránya, de mivel a szekció két tagja közül a létszám következtében egyiknek sincs igazán sok esélye arra, hogy verbeli vezetési képességeit megcéloltassa, ezért le kellett mondanunk a pompásan csengő szekcióvezetői cím odaítéléséről. Mindezek ellenére (vagy éppen ezért?) ez a legelőgazdagabb szekció, s valahogy senkinek sem adatik meg az a gyönyör, hogy mások munkáját szemlélgethesse, mert a dolgok úgy is csordogálnak a maguk útján.

A lényegét, persze. Úgy gondoljuk egyetemünk szégyenes nemzetközi kapcsolatainak nem válik kárára egy bátorító kéz. Az eddig lezajlott vendégprofesszori látogatások, nemzetközi diáktalálkozók meglehetősen szabálytalan időközökben is igencsak felemás formában bonyolultak. Pedig, azt hiszem, a gazdaság és a politika az élet azon területei, ahol talán a legnagyobb szükség van a nemzetközi kapcsolatokra, egymás gondolatainak minél teljesebb megismerésére. Az az érzésem, mindez része a ma egyre fontosabbá váló és általunk is elsajátítan-

dó külgazdasági szemléletnek. És hogy ez a megismerés pontos és minél árnyaltabb lehessen, célzerű, hogy azt, aki hajlandó tudorkodásunk, vitázó hajlamaink és kereszt-kérdéseink áldozatává válni, anyanyelvén hallgassuk. Emellett az sem elhanyagolható szempont, hogy az előadások, a filmek pergése, no és persze legkönyvebben a beszélgetések során az ember elcsip egy frappáns nyelvi fordulatot, világosodik meg egy-egy megtanulhatatlan nyelvtani szabály használata, melyet esetleg már a legkiválóbb magne-tofonszalagok is elfelejtettek a fejébe nyomni.

AZ ANGOLUL TANULÓK számára ritka ízekkel szolgálunk, ha grandiózus terveink nem esnek kútba. Tanulmányozhatják az angol nyelv legkülönbözőbb dialektusait, olyanokat is, melyek Magyarországon csak igen ritkán hallhatóak. Remélhetőleg a közeljövőben jeles skót vendéget fogadunk, a nagyszerű Charlie Coats-ot, aki a Magyar Rádió angol nyelvű szekciójának vezetője, és aki természetesen mi másról is beszélhetne, mint Skóciáról. Bizonyára ír és

amerikai előadók is vállalkoznak arra, hogy mondandójuk utá állva maradjanak a kérdések záporában; igazi angolai a dolgok pillanatnyi állása szerint nem hoz össze minket a sors, ezt a dialektust, csak a hamarosan Angliából érkező filmek fogják beszélni. A fél év végén aprócska meglepetést készítünk az angol szekció törzsvendégei számára, amit egyelőre hadd fedjen jótékony homály, szervezési nehézségeinket is elleplezve ezzel.

REMÉLEM, A NÉMET, illetve a francia nyelv kedvelői sem fognak csalatkozni, habár ez utóbbiaknak be kell érmiük valamivel szerényebb programmal.

Mindig a hét elején igyekszünk majd népszerűsíteni magunkat egy-egy jól sikerült estével. Hogy mit csinálunk jól és mit rosszul, legyen nyilvános bírálat tárgya, tekintet nélkül zsenge korunkra, az új nyelvi kör túlnyomórészt első és másodévesekből áll — de azt hiszem, abban egyetérthetünk, hogy a legkifejezőbb „tetszési index” a végig ottmaradtak száma.

Simonyi Tamás, az „új nyelvi kör” vezetője

Körkép a kollégiumokban

Az alkalmazkodás, a mindenre vonatkozó szabályok betartása, egymás jogainak tiszteltében tartása az alapja a harmonikus közösségi életnek. Vajon mindenki betartja-e az együttélés alapvető normáit? Hogyan segítik egymást a tanulásban a közösség tagjai? Van-e tanulmányi fejelem? Ezekkel a kérdésekkel kerestük fel egyetemünk kollégiumainak igazgatóit, hogyan látják ők kollégiumaik életét.

A gólyák

Az I. évesek törökbálinti kollégiumának igazgatója, Halász Géza, többé-kevésbé elégedett. Igaz, hogy fegyelmi probléma szinte elő sem fordult, mégsem jó a közösségi élet. Nincs hangulat — panaszkol az igazgató. Sajnos, mindig a közös kollégiumi rendezvényeknél jönnek elő az elfoglaltságok. Ezt a passzivitást viták rendezésével, filmklub indításával próbálják feloldani ebben a félévben.

„Ájtóház”

— Így jellemezte a Makarenko-kollégiumot igazgatója, dr. Vajda Lajos. Ez valóban így van, hisz a Makarenkóban naponta több százan fordulnak meg, miután a nyelvi intézet is, ebben az épületben kapott otthont, ráadásul a kollégium második fele a Veres Pálné utcában található. A nagy „forgalom” ellenére is béke, zökkenőmentesen folytak az elmúlt félévben a napok a Makarenkóban. Ezt csak egy-két zajosabb névnap vagy születésnap „szobaszúr” szar-

kította meg, amit személyes beszélgetésekkel el lehetett intézni. A kollégium tanulmányi átlaga kielégítő, a Veres Pálné utcai 3,3, a Makarenkóé 3,5. Néhányan vannak csak, akik nem érték el az e félévi benmaradáshoz szükséges átlagot (2,51). Helyzetük komplex vizsgálata után döntenek csak ügyükben — mondotta Vajda elvtárs.

A legkisebb fegyelemsértés

A szakollégium átlaga természetesen jóval magasabb, mint a Makarenkóé, 4–4,2 között mozog. Itt nem kerülhet arra sor, hogy valakit azért zárjanak ki a kollégiumból, mert 2,51 alatti átlagot ér el, azzal már a DB beszélget el. Problémák csak a tudományos munkánál és a közösségi, társadalmi munkánál merülnek fel. A tudományos munka elmaradása figyelmeztetést és végső esetben kizárást von maga után, ugyanígy a közösségi munkától való távolmaradás is. Az ilyen „fegyelmi” szankcióra azonban ritkán kerül sor. A szakollégium fennállása óta, nyolc éve, mindössze hét embert zártak ki. Minderről Chikán Attila kollégiumigazgató tájékoztatót minket.

Legnagyobb kollégium — legnagyobb választék

— mondhatjuk, ha a Kinizsi gondjait-bajait vizsgáljuk. Stafira Zsuzsa kollégiumi igazgatóval beszélgettünk a Ki-

nizsi kollégiumban folyó munkáról, az ott lakók magatartásáról.

A tanulmányi munkával nem volt probléma, a kollégium átlaga 3,9 körül mozgott, ami jó eredmény. A baj ott van, hogy a hallgatók nagyon liberálisak egymással szemben, nem mernek vitás ügyekben nemet mondani, s úgy érzik, hogy a negatív dolgok — valaki nem jár be órára, nem tanul, magánügye. Ezek a vonások jelentkeznek a kollégisták értékelésénél is, és a felvételénél is.

Sok nehézség adódik abból, hogy a portáról átláthatatlan „a terep”. Ezt néhányan kihasználják, igazolvány nélkül mennek fel a szobákba, nem tartják be a látogatási időt, sőt olyan is előfordul, hogy jögtalanul fenn alszanak egyesek. Így történhetett meg, hogy egy ferdehajlamú idegen fiatalember felmenjen az épületbe, s a szobákban, a mosdónál leleskeljen. Ennek a „szabad járkálásnak” a következménye a lopások is. Amíg bárki felmehet a szobákba, addig még azt sem lehet kideríteni, hogy a tolvaj idegen, vagy esetleg az épületben lakó. Tehát a szabályok betartása ugyancsak érdeke lenne a kollégium lakóinak.

Ha a kollégiumi vezetők véleményét, tapasztalatait összegyűjtjük, pozitív eredményt kapunk. A tanulmányi eredmények jók, a kollégisták magatartásával, fegyelmességével elégedettek az igazgatók. Talán nem is olyan nehéz alkalmazkodni, s az együttélés szabályait betartani?

K. E.

Saját kárán tanul az ember

Törökbálinton a féléves kollégiumi átlag: 3,05 lett. Huszonketten zárták a félévet 2,51 alatti eredménnyel. Ennek okait vizsgálva szembejött, hogy többségük olyan vidéki középiskolába járt, ahonnan jelentős hátrányokat hozott magával, s szinte valamennyiüknek súlyos gondja volt, hogy nem tanították meg őket tanulni. A huszonkét ember közül 3–4 olyan is volt, aki csoportja legszorgalmasabb emberének számított, s szemináriumos tárgyakból nagyon rendszeresen készült óráról órára, a másodikon rendszeresen részt vett, jegyzetelt, de mint jegyzetből is kitűnt, az anyag összefüggéseit nem látta át, nem tudott szelektálni lényeges és kevésbé fontos dolgok között, s ez az eredményeket erősen befolyásolta.

A jövőre nézve talán tanulságos lehet az alábbi beszélgetés, mely közelebről próbálja szemügyre venni az okokat.

— Mennyi lett az átlagod?

— 2,5.

— En arra lennék kíváncsi, hogy elsősorban önmagadnak hogyan magyarázod meg ezt az eredményt?

— Gimnáziumból jöttem és kitűnéssel érettségiztem. Nem akarok rosszat mondani a középiskolámról, mert nagyon szerettem, de elég gyenge volt. Úgy érzem, hogy nem adta meg az egyetemi tanuláshoz a kellő alapot.

— Igen, a lemaradás behozásához nagyon nagy munka szükséges. Rendszeresen tanulnál évközben?

— Előadásokra rendszeresen bejártam, a három hónap alatt tulajdonképpen csak politikai gazdaságtant, analízist és oroszul tanultam. Egyszerűen arra nem volt időm, hogy mással is foglalkozzam, összehasonlíthatatlanul nehezebb volt mint a középiskolában, ahol szinte minden tárgyat rendszeresen kellett tanulni, itt pedig még ez a 3 problémát okozott.

— Konkrétan volt valami nehézséged valamelyik tárggyal kapcsolatban?

— A politikai gazdaságtanban, a gimnáziumban nem tanultunk politikai gazdaságtant és csak annyi előképzettségem volt, ami természetes kíváncsiságomból fakadt. Ott-hon az idősebb testvéreim politikai gazdaságtan könyveit olvastam, de az egész más volt, mint amit itt tanulunk.

— Ne haragudj ha megkérdem, hogy akkor minek alapján választottad a tanár „A” szakot?

— Tanítani akartam, a politikai gazdaságtan pedig érdekelt, azért is foglalkoztam vele külön, ha nem is olyan mélységben mint a szakközépeselek.

— Értem. De a gimnáziumban tanultál földrajzot és történelmet is, igaz, hogy a szakközépeselek is tanultak földrajzot egy évig, a történelmet négy évig, ahogy ti, de az a hír járja, hogy a gimnáziumok, főleg ennél a két tárgynál, nagy előnyben voltak.

— Én nem éreztem ezt az előnyt. A gazdaságtörténet vizsgám is kettes lett. Ez úgy érzem magyarázatot ad.

— Segítséget nem kaptál a csoporttól?

— Nem kaptam, de ez az én hibám is, hiszen elsősorban nekem kellett volna odamenni a többiekhez, hogy segítsenek.

— Ezek a problémák általában mindenkinél előfordultak, de azért én úgy érzem, hogy kaptunk mi segítséget. Erdei Péter pl. két előadást tartott kizárólag módszertanból, az más kérdés, hogy maximálisan nem vettük igénybe ezt a segítséget.

Azután a felsőbb éveseket is meg lehetett volna kérdezni, hogy ők hogyan készültél fel annak idején. Biztos vagyok benne, hogy az instruktorok segítettek is azoknak, akik ilyen vagy ehhez hasonló problémákkal megkeresték őket.

Nálunk is merült fel a csoportban egy módszertani nehézség, mégpedig a kötelező irodalommal kapcsolatban. Az elején bizony nagyon nehéz volt megfelelni a szelektálni és tényleg csak a lényegre koncentrálni, úgy hogy később is segítséget adjon a tanulásához.

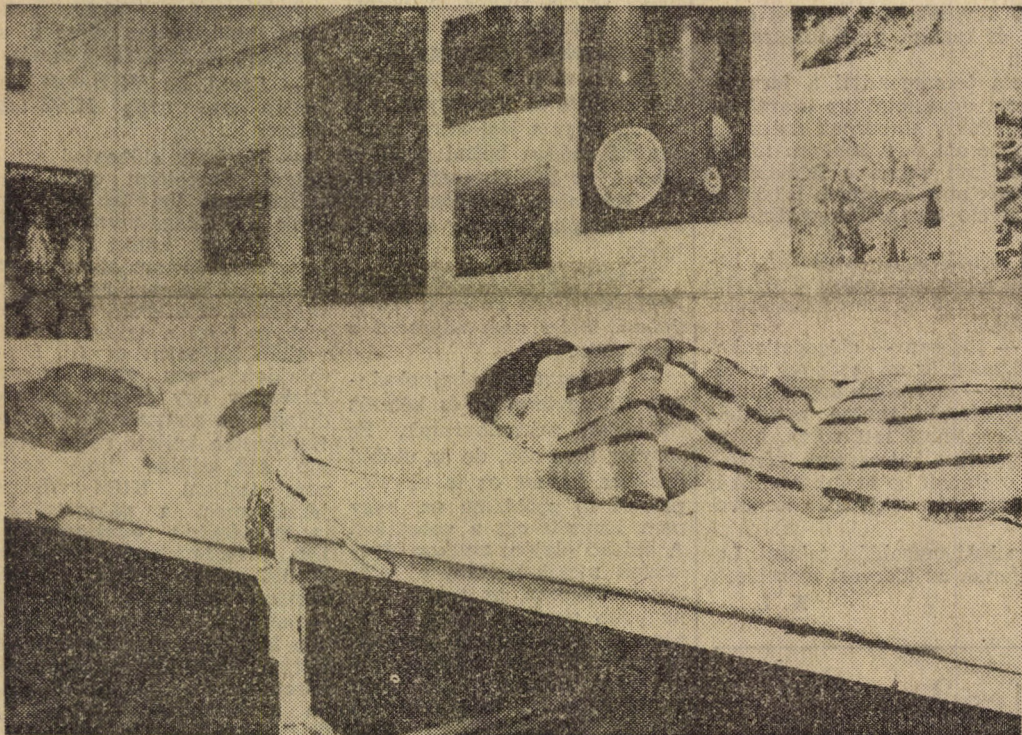
Remélem, hogy a második félévet már mint „tapasztalt felszágzó” jobban és hasznosabban töltjük el, hiszen a saját bőrünkön tapasztaltunk és ez a legjobb tanácsadó.

Dobrai Erzsébet

Abrakadabra

Fotó: Tutsek Csaba

Elkelne egy vekker. Fotó: Tóth Péter

„A körülmények mostobábbak...”

Beszélgetés Bassola Péter nyelvtanárral

Arra kérték bennünket, hogy a fiatal oktatók bemutatása sorában most Bassola Péter nyelvtanár kerüljön sorra. A „miért éppen ő?” kérdésre a következő választ kaptuk: „Sokan tanították már, de eddig ő volt a legjobb nyelvtanár. Az órára élvezet járni, noha, gyakran irunk dolgozatokat. Sikerként élem, hogy komoly munka folyjon, ugyanakkor a légkör is oldott, humoros...” A további információszerezés is csak a véleményét erősítette meg, így most eleget teszünk a kérésnek.

— A nyelvtanulásnál nagy problémát jelent, hogy különböző nyelvtanulási, esetleg tagozatos osztályba járt, ugyanakkor olyanok is akadnak, akik középiskolában heti két órában tanulták a nyelvet. Hogyan tud ilyenkor a tanár úgy tanítani, hogy a csoport minden tagja azt érezze, kap is valamit az órán?

— Az optimális középszintet kell megtalálni, s ehhez felelődni a kevésbé jókat, a jobbakat pedig állandó plusz feladattal ellátni. A gyengébb diákoktól is megkövetelem, hogy bizonyos alapvető szerkezeteket kezdettől fogva aktívan alkalmazzanak. Igaz, az elején ez nehezen megy, de később egyre inkább fejlődik beszédképességük, ami újabb tanulásra ösztönöz. Az óráim egy részében referátumok hangzanak el, amikor csak egy-egy diák beszél, tudásának megfelelő szinten ad elő valamilyen témát. Nem szólok közbe, utána azonban úgy próbálom a hiányosságokra felhívni a figyelmet, hogy ne vegyem el senki kedvét. Nagyon nehéz, persze, megmondani, hogy a referátum például azért nem sikerült, mert a nyelvi tudás a készülés ellenére hiányos, vagy pedig azért, mert a felkészülés volt elégtelen. Ez főleg új csoportok esetében jelent nehézséget.

— Van-e olyan csoportja, amelyet már két-három éve tanít, s így sikerült lemérnie munkája eredményét: tudja, honnan indultak, s most hol tartanak?

— Sajnos, nincs ilyen csoportom, de például itt érdemes megemlíteni a II. évfolyam külkeres csoportját, ahol minden diákom tagozatos osztályból

jött. Többben tettek le középfokú nyelvvizsgát is a Rigó utcában. Ezen a szinten sokan azt hihetnék, hogy nekik már nem is érdemes az egyetemen végigtanulni a nyelvet. Pedig még bőven akad fejlődési lehetőség, igaz, minél magasabb szinten van valaki, annál nehezebb továbbjutnia. Ennél a csoportomnál arra törekedtem, hogy olyan feladatokat adjak, amelyek mind a beszédnyelvnél, mind az új-szövegolvasásnál hasznosíthatók. Sokszor szokatlan csoportjaimmal olyan elvont nyelvtani részekről beszélgetni, amelyek látszólag nem tartoznak az anyaghoz, valójában jól elősegítik a nyelvtan meg-tanulását. Egyik ilyen témám például a nyelv illogikus, vagy illogikus volta. Ha illogikusnak mondjuk, abba a hibába esünk, hogy az idegen nyelvet az anyanyelvvél hasonlítjuk össze. Ahhoz, hogy logikát lássunk benne, önmagában kell vizsgálni a nyelvet, ez viszont bizonyos tudást feltételez. A nyelvtanításnál az egyik legnehezebb feladat azt eltalálni, milyen mélységig kell magyarázni a nyelv logikáját, meddig lehet önmagában vizsgálni. Vannak olyan dolgok, amit nem érdemes tanulmányozni, egyszerűen el kell fogadni. Ezért sokak számára illogikusnak tűnik a nyelv, de a nyelvész mindenre megtalálhatja a magyarázatot, számára a nyelv logikája magától értetődővé válik. Azután a tanulásban eljutunk addig a pontig, amikor a leg-célsebb tanulási (tanítási) módszer az idegen nyelv és anyanyelv szembeállítás, a kettő közötti kontrasztív vizsgálata. De hogy hol van pontosan ez a pont, nehéz meghatározni. Más csoportjaimnál is nagy súlyt fektetek a nyelvtan tanítására — egészen az alapoktól kezdjük, s jutunk el bizonyos mértékig —, csak így lehet elérni, hogy egészében lássák a nyelvtani szerkezeteket.

— Milyennek látja a nyelvtanulási lehetőséget egyetemünkön? Elégedett vagyunk nyelvtanulási-val?

— Egyrészt: hogy a meglévő adottságokat hogyan használják ki — ez a diákokon múlik. Véleményem szerint sokkal több a lehetőség egyetemünkön, mint amivel élnek is. Hogy csak egyet említsék: a labor, olyan előnyöket rejt magában, ami kevés in-

tézetnek adatott meg. A kötelező laboranyag csak egy töredékét jelenti a tényleges szolgálatnak, és ha valaki a kijelölt részeket meg is ismeri, csak a minimumot teljesítette. Tegyük fel, hogy valaki az összes anyagot lehallgatta az adott nyelvből, ilyenkor újra kell kezdeni, s még harmadszor is csak hasznos lehet: ekkor válik igazán élővé az adott anyag. Az az érzésem, hogy a diákok a szolgálat kis töredékét hallgatják csak meg.

Másrészt azonban: sokszor nagyon nehéz harmadik nyelvet választani. A legtöbb akadályozók: időpontütközések, tanárhiány stb. Ebben a félévben például az első évfolyam nyugati nyelvi órája hétfő 12-kor és keddi 16 órákor van, tehát egymásután napokon, összesen hét időpontban. Ráadásul a második napon késő délutáni órában, amikor már mindenki fáradt — így érdemi munkát nehezen lehet végezni.

Hogy milyen nyelvtudással hagyják el végzőseink az egyetemet? Véleményem szerint a szigorlati követelményeknek általában jó eredménnyel tesznek eleget, ezt a Rigó utcai államvizsgákkal összehasonlítva mondhatom el. Nincsenek információink azonban a külkereskedelmi vállalatoktól. Ezt a hiányt tehát a közeljövőben pótolnunk kell.

— Az egyetemen oktatók előrefutása pontosan meghatározott „ranglétra” szerint történik: gyakorlat, tanárség, adjunktus, stb. Milyen előrelépési lehetősége van egy nyelvtanárnak, személy szerint Önnek?

— A Nyelvi Intézet tanárainak is ugyanazok a lehetőségek, s a követelmények is, mint az egyetemen. A hármas követelményrendszer teljesítése — 1. oktatási feladatok, 2. ideológiai, társadalmi munka, 3. tudományos munka végzése — a tovább-jutás feltétele. Tehát: a lehetőségek és követelmények ugyanazok, a körülmények azonban mostobábbak. Ez az, ami megnehezíti a dolgunkat: heti 16 órában tanítunk, ami nemcsak azt jelenti, hogy megtartjuk az órát, s ezzel részünkrol le van zárva az úgy, hanem előzetesen készülni kell az órára — laboranyagot keresni, referátumokat elő-készíteni, dolgozatokat írni, s kijavítani... Mind-azokhoz a feladatokhoz, amelyek a tanítást hatékonyabbá teszik, idő szükséges. Emeljük csak ki a dolgozatokat: az egyetemen egyre csökken a számuk, a nyelvtanításnál azonban nemcsak beszélni, de írni is meg kell tanítani a diákokat. A dolgozatok, házi feladatok száma éppen ezért nem csökkenhet, sőt! Ezen túlmenően képeznünk kell magunkat a szaknyelv területén, tankönyveket kell írunk, stb.

— Az eddig elmondottak a hármas követelményrendszer első legfontosabb része: az oktatásra vonatkoznak. Nézzük meg a másik két területet is.

— Az egyetemen az oktatói KISZ kereskedelmi kar alapszervezetében veszek részt. A szakszervezet által szervezett ideológiai tanfolyam jelenti számomra az egyik legfontosabb képzési formát. Nyelvtanítással támogatott a 0. évfolyamot — bár az igazsághoz tartozik, hogy ez sokszor már a szervezésnél elakad... Társadalmi funkcióban a TIT budapesti szervezetében az Idegennyelvi Oktatási Szakszervezet vezetőség tagja vagyok.

— Ami a tudományos munkámat illeti: német nyelvészettel foglalkozom. Tavaly vétem meg a doktori disszertációt a Budai Jogkönyv szóró-díj címmel. Ez a munka Buda város XV. sz. sz. sz. számból származó jogrendjének német nyelvű leírása. Disszertációm az egész jogkönyvet feldolgozta, amivel — úgy érzem —, módszert találtam a német szövegvizsgálata. Ez azt jelenti, hogy az eddigi német mondattani vizsgálatok szövegre vonatkozó eredményeit alkalmaztam, s talán tovább is fejlesztettem.

A szövegvizsgálatot tovább folytatom, így például most írtam egy cikket a mai német szó-rendről, ami nyelvtanítási szempontból érdekes szerkezeti problémákat érint.

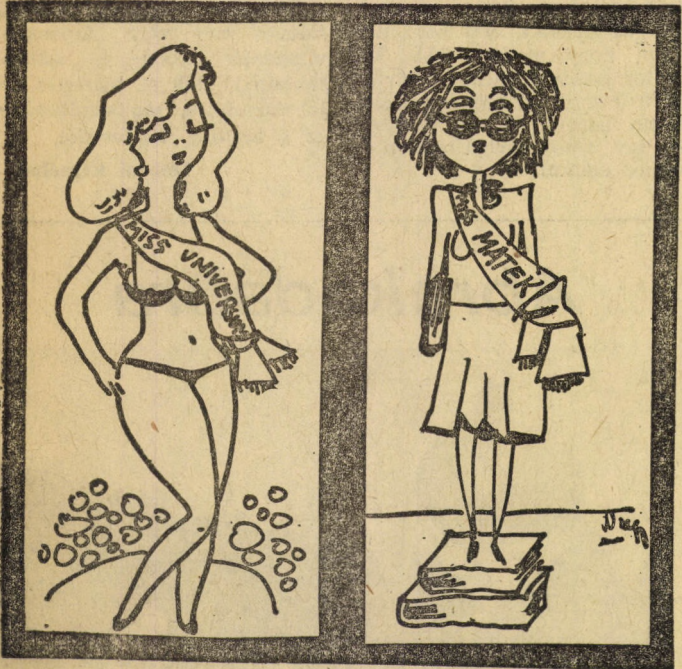
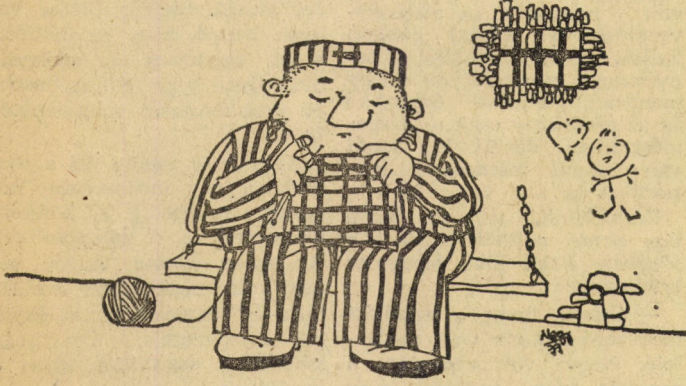
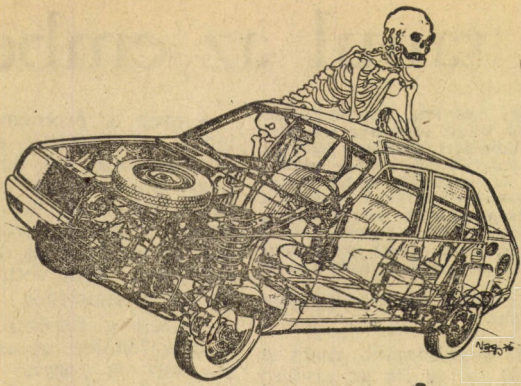
— Sok az elfoglaltsága?

— Német szakfelelős vagyok, ami bizony elég sok adminisztrációval jár. A munkát ugyan többen végezzük, vannak azonban olyan dolgok, amit egyszerűen nem lehet szétosztani, mert a határidők szorítanak. A közvetlen tanulmányi feladatokon kívül pluszfeladatot jelent a sok külső tanár óráinak beállítás, szervezése, esetleges változtatása. Ezenkívül minden félév első hónapjában egy vendég-professzor jön az NDK-ból, aki a III. és IV. évfolyamos nyelvigényes szakosoknak tart különböző témákról előadásokat és szemináriumokat. A múlt félévben még a Varsói Közgazdasági Főiskoláról is érkezett egy német tanár szakmai tapasztalat-cserére.

— Befelezésül egy szokványos kérdés: milyen elképzelései, terve vannak a jövőre vonatkozóan?

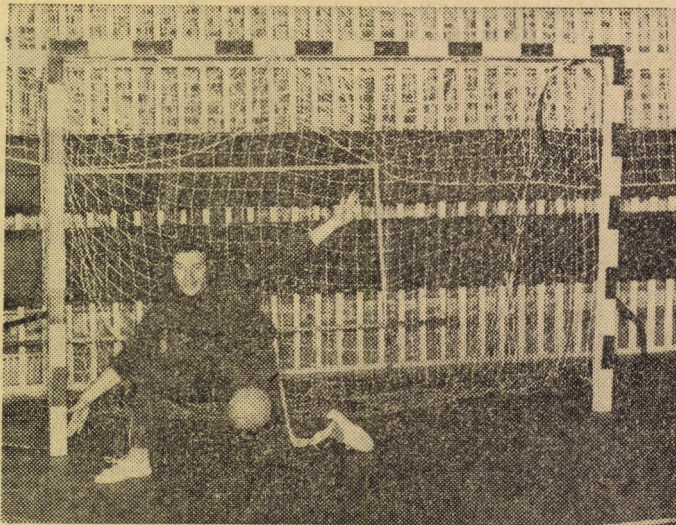
— A tanítást semmiféleképpen nem hagyom abba. Úgy érzem, ha a tanítás és tudományos munka között sikerül megtalálni az optimális arányt, a kettő csak segítheti egymást. Ezt szeretném kialakítani, így talán a kandidátusi értekezésem megírása is előtérbe kerülhet.

Kocsis Ilona

Nagy János rajzai

A „portás”

A kézilabda a honi sportágak népszerűségi rangsorában a harmadik helyet foglalja el. Egyetemünkön még akad nemivaló, hogy ez a kemény, de ugyanakkor nagyon szép játék kivívja azt a rangot, ami ezt a sportágat megilletné. Az utóbbi években tapasztalhatunk kedvező jeleket, de az előrelépéshez még többre van szükség. A férfi együttes a Budapest III. osztályú bajnokságban tavaly a III. helyet szerezte meg. A csapat egyik legfőbb erőssége a jó felépítésű kapus, Sági Gyula, aki jelenleg IV. éves. Az FTC-ben védett korábban, innen került a közgazdába, ahol kitűnő reflexű védéseiről, éles szeméről, s ragyogó irányítókészségéről vált ismertté. Az edzéseken igen szorgalmas, csapata mindig számíthat rá, szinte hetedik védőt játszik.

Gondolatok a testnevelésről és az órarendről

„Ép testben ép lélek”, „Sportolj velünk”, „Mozdulj”, és még sok hasonló, testmozgásra ösztönző felhívást hallhatunk és láthatunk a legkülönbözőbb helyeken, mióta egy néhány éve valahol rájöttünk arra, amire már régesrég rá kellett volna jönni: a szervezet károsodásainak jó részét a mozgáshiány okozza, és ezért félóra sport sokszor többet ér, mint egy marék gyógyszer.

Mindezt csak azért bocsátottam előre, nehogy az a vád érhesen, hogy tohonya és-lusta lévén, elvi ellensége vagyok bármi testmozgásnak. Így az egyetemi testnevelésnek sem. Az elv ellen, legalábbis semmi kifogásom nincs.

De a gyakorlat... bizony nem mindig szolgálja a nemes célt. Itt van például az a körülbelül száz ember (hat elsős csoport), akiknek, most már második feléve, szombaton van a testnevelés órájuk. Ez a sajnálatos tény főleg a vidékieket kényszeríti arra, hogy mondvasinált betegségekre, és családi problémákra hivatkozva hagyjanak ki egy-két órát.

Ok is megértik, hogy az egyetem teremtendjei a tornateremre is kiterjednek és hogy néhány emiatt az órarend miatt. Azt is megértik, hogy éppen ezért néhány embernek szükséges szombaton testnevelés órára járni. De azt már nehezen tudják fel fogni vajon miért pont azoknak kell ebben a félévben is feláldozni a szabad napjukat, akiknek már korábban is? Főleg azok után furcsa ez, hogy a testnevelő tanárok megígérték a változtatást.

De nemcsak a szabad napjukat sajnálják az érintettek, hanem például azt is, hogy néhányan emiatt az órarendbeosztás miatt nem tanulhatnak meg úszni, hiszen az uszodában szombaton csak haladókkal lehet foglalkozni.

A szituáció adott. A hat csapat — jogosan — elégedetlenkedik. A többi 18 — érthetően — idegenkedik az esetleges cseréről. A tanszék — ugyancsak jogosan — a teremhiányra hivatkozik, bár azt hiszem kellő utánjárással lehetne megfelelő időpontot találni. Mindez persze elkerülhető lett volna, ha az órarend elkészítéskor figyelembe veszik a hat csoport igényeit.

Akár úgy, hogy más csoportokat osztanak be szombatra, akár úgy, hogy nem adják ki a ternet évközben fakultatív testnevelési óra számára.

De most már az adott helyzetben kell megoldást találni. Lehetőleg gyorsan, hogy ne szaporodjanak az álörvosi igazolások.

K. L.

ORSZÁGOS VÁLOGATOTT

Foci is, jégchoki is, de egyik sem

Vannak sportágak, ahol — egyes vélemények szerint — könnyebb válogatottnak lenni. Ezek között emlegetik hazánkban a gyeplabdát.

— Igaz ez?
— Ha csak a pusztá számokat vesszük, akkor úgy tűnik, igaz. Hiszen kétszáz ember közül könnyebb bekerülni egy tizenhatos keretbe, mint teszem azt, csak egy számot mondok, 157 ezerből; ennyi körülbelül a focisták száma. Egyébként túl ezen, valóban könnyű válogatottnak lenni annak, aki már mindent tud a sportágából, legyen az akár gyeplabdázó, akár éppen labdarúgó — feleli kissé maliciózan beszélgető partnerem, **Malékos Sándor, a gyeplabda-válogatott biztos tagja, egyetemünk III. évf. iparszakos hallgatója.**

— **Miért éppen a gyeplabdát választottad?**

— Véletlenül múlt. A Márvány utcai általános iskolában történt, 12 évvel ezelőtt. Raubinek Tibor testnevelő adott ütőt a kezünkbe, s egy kis bór-labdát is közénk hajított. Ötvenen indultunk, de hamarosan csak négyen maradtunk, Raubinek Tibor pedig azóta is az edzőm.

— **En amolyan ösvér sportágnak tartom a gyeplabdát. Mintha a játék elemeiben a jégkorong és a labdarúgás vonásai elegyednének. Te hogy látod?**

Jóízűt mosolyog a kérdésen.

— Nem, semmiképpen sem ösvér sportág. A gyeplabda játékszabályai korábban kialakultak, nem hiszem, hogy az említett két játék elemeiből hozták volna létre egy harmadikat. Önálló sportág a miénk, külön nemzetközi és nemzeti szövetségekkel. Az, hogy fűvön játszunk, stoplis cipővel, foci szerelésben és tizenegyen, valamint hogy a jégchokira emlékeztető módon bottal ütjük a labdát, ez inkább csak véletlen. Különböző is régóta, ötven éve, olimpiai sportág a gyeplabda.

— **Feltűnően kevés a csapat, kevés a játékos ebben a sportágban. Miért nem népszerű a gyeplabda?**

— A legutóbbi bajnokságban tíz együttesrel és kétszáz játékosal számoltunk. Ez tényleg nem sok, de az utóbbi évekhez képest ez is előrelépés. A fő probléma az, hogy nem ismerik ezt a sportágat. A század elején, amikor igyekeztek meghonosítani a játékot hazánkban, az volt a legnagyobb akadály, hogy a közönség nem ismerte a szabályokat. Túl sok változás azóta sem történt, talán csak annyi, hogy ma már közönség sincs. Mérvételeinket meg tudjuk számolni a nézőket.

— **A gyeplabda meglehetősen exkluzív sportágnak számított. Úgy is fogalmazhatnánk, hogy nem a kis emberek játéka volt. Szerintem ez is hozzájárult ahhoz, hogy nem váit kimondottan tömegsportta.**

— Igen, igazad van. Tény, hogy költséges sportág, hiszen csak egy ütő 600—700 forintba kerül jelenleg. De ma már a játékosoknak nem kell fizetniük, mert a felszerelésről a szakosztályok gondoskodnak. Ennek ellenére, Gödöllő kivételével, csak a fővárosban működnek klubok.

— **A gyeplabda egyike a legfárasztóbb sportoknak. Görnyedve végigfutni kétszer 35 percet, s közben ügyelni a technikai megoldásokra is, ehhez kivételes kondíció kell. Mennyit gyakoroltok hetente?**

— Talán meglepőnek tűnik, nem túl sokat. Kétszer háromórás klubedzésből és két válogatott-edzésből, valamint otthoni kiegészítő gyakorlásból áll a felkészülésünk. Persze mindezt szigorúan munkaidő után, hiszen tisztá amatőrök vagyunk. A klubtól csak cipőt és ütőt kapunk, pénzt nem. Újabb már a válogatott meccsek után sem osztanak pénzt. Ugyanis a magyar olimpiai küldöttség gyenge mont-reali teljesítményét követően az úgynevezett C-kategóriás, kis sportágaktól megvonták a támogatás egy részét, annak érdekében, hogy a leszerepelt sportágak korábbi hírnevét

visszaállítsák. Ezt sányi meg a gyeplabda is. Úgy, hogy tulajdonképpen csak a játék szépségéért érdemes lemenünk az edzésekre, és a mérkőzésekre. A kevés edzés egyébként feltétlenül akadályozza a fejlődést.

— **Hol áll a magyar gyeplabda világviszonylatban?**

— Jelenleg úgy a középmezőnyhöz tartozik. Vannak nálunk még gyengébbek is. Legjobb eredményünket tavaly érték el, amikor az olimpiai II. helyezett Pakisztánt 3:0-ra verő NDK-tól csak 2:0-ra kaptunk ki.

— **Tudjuk, hogy tízévesen kezdted, s ma már válogatott vagy. Hogyan jutottál el idáig?**

— Elég hosszú idő kell a kiforráshoz, mivel nagyrészt technikai jellegű sportág is a miénk. Ez körülbelül öt évet jelent. Egy bizonyos szint eléréséhez nagyon biztos, megalapozott technikai tudás szükséges, amihez hozzátartozik a pontos helyezkedéstől a különböző ütőfajták ismeretétől sokminden, s akkor még az állóképesség kifejlesztéséről nem is beszéltem. A junior-válogatottba 15—16 évesen kerültem, három évre rá pedig már a nagyválogatottban is számításba vettek. Egyébként mindvégig a Budai Pedagógusban játszottam.

— **Úgy tudom, egészen kiváló tanulmányi eredményt értél el az elmúlt félévben. Mindig jól tanultál?**

— Azt nem mondhatnám. Első évben 2,7-tel mutatkoztam be, azóta viszont egyenletesen javultam, s legutóbb már 4,54-es átlaggal zártam a fél-évet. Mindenkinek csak javasolnám tudom a sportolást, akár versenyszerűen, akár nem, mert határozottan elősegíti a tanulást, jó, friss fejet csinál.

— **Sányi, ha jól tudom, jelenleg nem vagy KISZ-tag. Miért?**

— Jó, hogy előhozta ezt a dolgot! Szerettem volna beszélni erről. Valóban nem vagyok KISZ-tag, tavaly zártak ki. Az okok között szerepelt, hogy nem jártam el rendszeresen KISZ-gyűlésekre, hogy nem végeztem el állandó vállalásokat, és hogy a csoporttal sem voltam túl sokat együtt. Ezek tulajdonképpen valós tények. Csakhogy úgy érzem, néhány dolgot az alapszervezetnek is figyelembe kellett volna vennie. Azt például, hogy azért nem tudtam KISZ-gyűlésre járni, mert a válogatottság megnövekedett edzésszámmal jár. Másrészt pedig szociális körülményeim miatt éjszaka munkát vállaltam, s így a fennmaradó nagyon kevés időben inkább a pihenést választottam. Szerintem az alapszervezetnek súlyoznia kellett volna a vállalásoknál, illetve az értékelésnél. El kellett volna fogadnia azt, hogy aktív válogatott sportoló vagyok. Végülre is én a válogatott mérkőzéseken az országot képviselem, s ez úgy érzem, nem kis dolog. Sajnálom, hogy ezt nem értették meg. Mindemellát az is igaz, hogy talán jobban kellett volna törekednem összeegyeztetni a sportot, a tanulást, a munkát és a KISZ-ben való ténykedést. Idén új csoportba kerültem, ez a közönséget szeretem, együtt tanulunk, s többet is vagyunk együtt, mint a korábbi társasággal. Azt hiszem, jövőre meg fogom pályázni újra a KISZ-tagságot.

— **Erről még nagyon hosszasan lehetne beszélni, s akár külön írás témája is lehetne. Most azonban, befejezéséért, térjünk vissza inkább a gyeplabdára. Látss-e lehetőséget az előrelépéshez ebben a sportágban?**

— Nem túl könnyű, de nem is lehetetlen az előrelépés. Szükség lenne részben több támogatásra, részben pedig nagyobb utánpótlásra, illetve a sportág népszerűsítésére. Ezért is szeretnénk játszani egy bemutatkozó mérkőzést a Kinizsi-ben; hogy felkeltsük az érdeklődést és esetleg játékosokat is toborozzunk, s természetesen jó szórakozást biztosítsunk a sportkedvelőknek.

— **Nagyon jó ötletnek tartom. Nagyszerű, s szokatlan programot jelentene ez az esemény a diákoknak, s talán egy-két új játékos a sportágnak.**

Borsi László

KÖZGAZDASZ

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja
Megjelenik kéthetenként a tanulmányi időszak alatt
Felélés szerkesztő:

FARKASINSZKY TIBORNE

Szerkesztőség: Budapest IX., Dimitrov tér 2.

Telefon: 174—548

Kiadó: Hirlapkiadó Vállalat Budapest VIII., Blaha L. tér 3.

Felélés kiadó: Csollány Ferenc

77—694 Szikra Lappnyomda, Budapest

Felélés vezető: Róder Imre igazgató

Veszélyes sport vagy veszély a sportra?

Lengyelországban egy ökölvívó klub bezárta kapuit. Az ok: az állami dotációt, melyet eddig a klub működésére fordítottak, ezúttal a Legfelsőbb Bírósiág ítélte el, az aktív szerepléstől régen visszavonult versenyzőnek kell kifizetnie, akinél az orvosszakértők az ökölvívás okozta tartós rokkantságot állapították meg. A krakkói Orvosakadémia Törvényeségi Orvosi Tanszéke is állást foglalt az ügyben: az ökölvívás — a szabályok pontos betartása mellett is ártalmas az egészségre, mivel káros pszichoneurológiai változásokat idéz elő a szervezetben. (Részletek a Magyarország 1977/6. számából.)

Előljáróban el kell mondanom, hogy a címben feltett kérdés második fele mellett foglalkozni állást. A bírósági végzés nézetem szerint övön aluli ütés volt. És nemcsak az ökölvívás csuklott tőle össze Lengyelországban: mint a cikkből kiderül, más szakosztályok is — úszók, futók — kénytelenek felfüggeszteni működésüket. Mint várható volt, egyre többen — akik valaha is kesztyűt húztak a kezükre — fedezik fel magukon a tartós rokkantság tüneteit.

Először is: valóban minden ember számára egészségtelen lenne a ring levegője? Angliában (és néhány más országban is) testnevelési órák kötelező tananyaga az ökölvívás. Ezen az alapon túl egyszerű lenne a magyarázat a Brit Vi-

lágbirodalom látványos hanyatlására... De a „hülyére vert bokszoló” sémájáról már mind a vád, mind a védelem képviselői elpuffogtatták érveiket. (Ez neves orvosok nem egyszer léptek fel ügyvédként.)

Tény, hogy alkatilag nem mindenki alkalmas erre a sportra. De az előzetes orvosi vizsgálatok, valamint a versenyzők szervezetének állandó ellenőrzése elegendő biztonságnak látszik a bajok megelőzésére. Igaz, mindennek ellenére előfordulnak halálesetek is a kötelek között: döntő többségükben azonban a profiknál, ahol eltérőek a szabályok, a menetek — és az évközi mérkőzések száma. Ugyanakkor hány komolyabb szerencsétlenségről tudósítanak az újságok a labdarúgás, a vívás, a lovaglás világából? (A technikai sportokról nem is beszélve.)

Sokan azért támadják az ökölvívást, mert állítólag felszínre hozza az agresszivitást. És egyébként is milyen sport az, amelynek célja a másik laposra püfölése? Elismérem, hogy a boksz felszabadítja bizonyos gátlások alól — a nézőközönséget. Többnyire azonban békés átlagemberek üvölköznek extázisban, hogy „űsd ki”, „vagd agyon”, akikből egy-egy krimi, vagy kalandfilm is hasonló hatásokat vált ki. És arról is érdemes lenne felmérést készíteni, hányan kapták az utcai huligánok közül bokszmeccsen azt a tippet,

hogy védetlen járókelőket pofozzassanak? Mert azt talán senki sem vitatja, hogy a ringben hasonló felkészültségű és feltételekkel rendelkező emberek között domborodik ki a sport lényege, a küzdelem, az egyéni siker diadalának érzete. És mivel nyíltan az ellenfél fizikai legyőzésére törekszik, fel is készít ellene: egy alattomos rúgás ellen a fociban, vagy egy vesére irányuló könyöklés ellen a kézilabdában már kisebb a védekezési lehetőség. Tovább vizsgálódva: nagyobb veszélyben van-e a bokszoló ellenfelével szemben, mint például a 100—120 km/óra sebességgel száguldó sielő, akinek egy rossz mozdulata az életébe kerülhet?

Egyetérték azzal, hogy a szerencsétlenül járt sportolót feltétlenül kárpoltni kell egészsége elvesztéséért — már amennyire csak lehet. De nem értem, hogy a bíróság miért a sportklubot teszi felelőssé ökölvívója egészségéért, még akkor is, ha minden — a versenyző egészségét védő — szabály betartott. Durva hasonlattal élve, olyan ez, mintha egy idült alkoholista beperelné a kocsmát, ahol elitta az esztét. Zárjuk be a kocsmákat, s nem lesz több részeg! Zárjuk be az ökölvívó klubokat, megszűnik az agresszivitás, több lesz az egészséges ember? Aligha. Ha egy bányász szlikóziást kap, becukják-e a bányát? Egyébként is: hány más állást kellene megszüntetni ezen az alapon?

Lambert Gábor